

Archeologienota

Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9,
Hoofdkantoor
Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, Hoofdkantoor: Verslag van Resultaten

Auteur

Lina Cornelis

Erkende archeoloog

Lina Cornelis

BAAC-Projectnummer

2018-0714

Plaats en datum

Gent, 30 augustus 2018

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 918

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

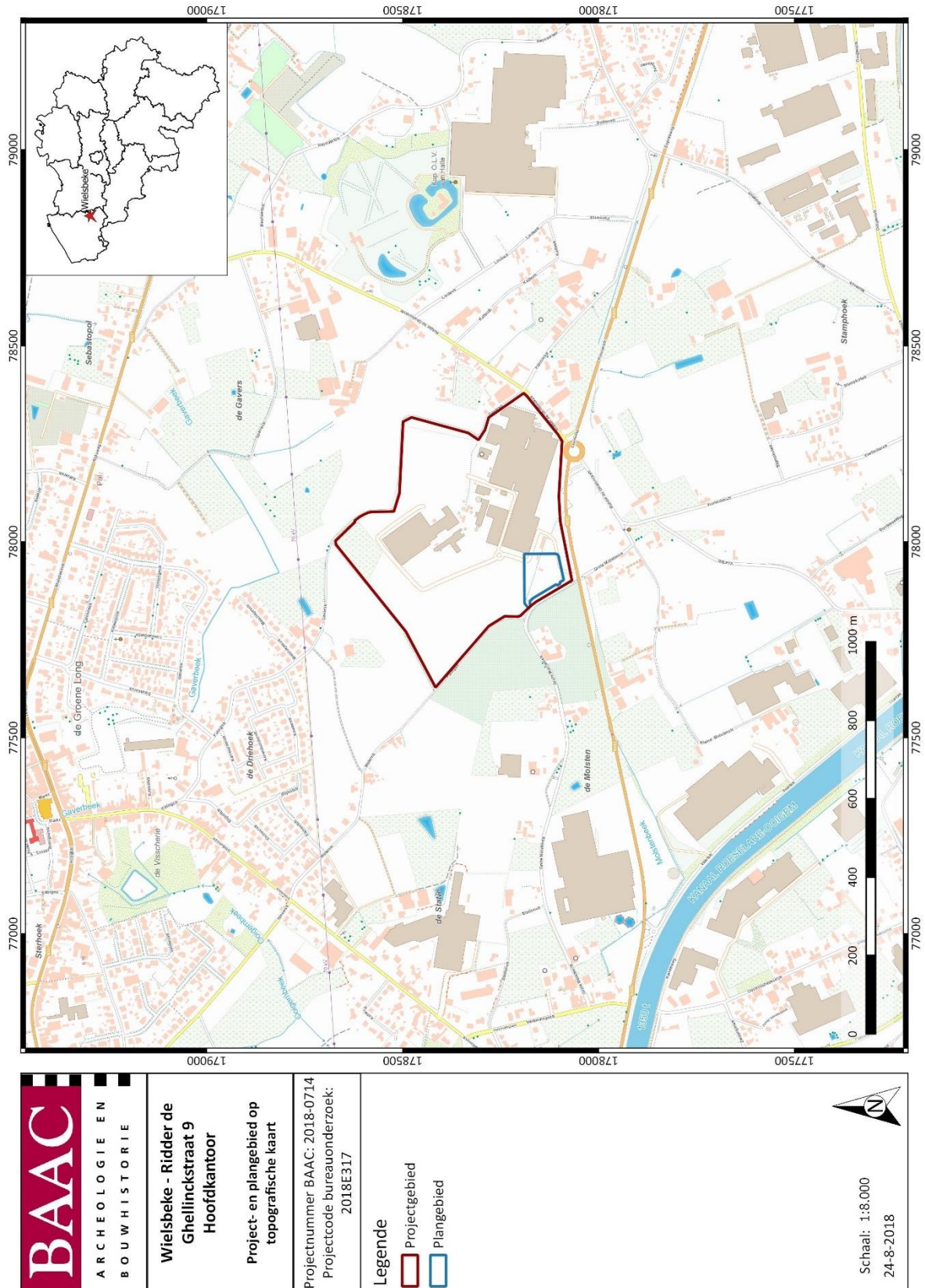
1	Bureauonderzoek	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Juridisch kader en onderzoekstraject	3
1.1.3	Aanleiding	4
1.1.4	Huidige situatie	4
1.1.5	Gekende verstoringen	7
1.1.6	Geplande werken en bodemingrepen	8
1.1.7	Randvoorwaarden	11
1.2	Werkwijze en strategie	12
1.2.1	Onderzoeksvragen	12
1.2.2	Heuristiek	12
1.3	Assessmentrapport	14
1.3.1	Landschappelijk kader	14
1.3.2	Historisch kader	19
1.3.3	Cartografische bronnen	20
1.3.4	Orthofoto's	25
1.3.5	Archeologisch kader	29
1.4	Besluit	43
1.4.1	Datering en interpretatie	43
1.4.2	Archeologische verwachting	43
1.4.3	Potentieel op kennisvermeerdering	44
1.4.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	45
2	Samenvatting	49
3	Lijst met figuren	50
4	Lijst met tabellen	50
5	Plannenlijst	50
6	Bibliografie	51
7	Bijlagen	52

1 Bureauonderzoek

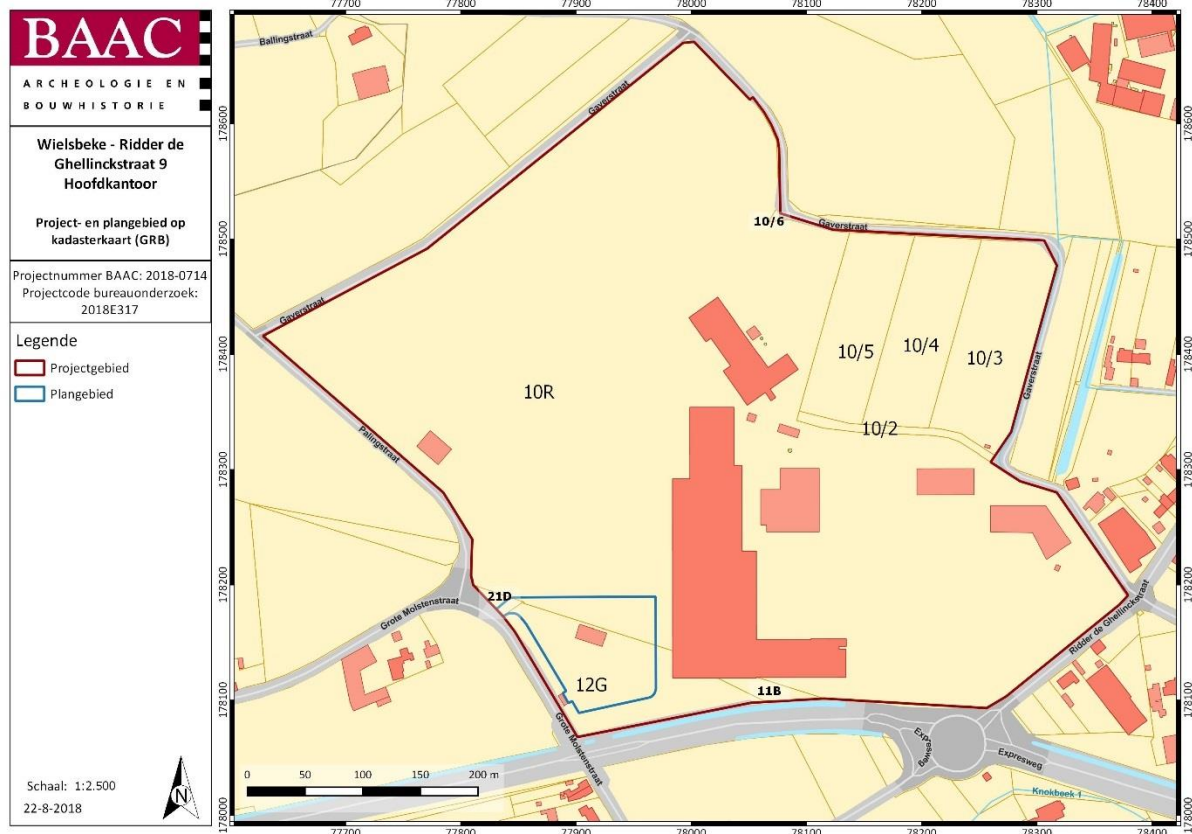
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat, Hoofdkantoor
Ligging	Ridder de Ghellinckstraat 9, gemeente Wielsbeke, provincie West-Vlaanderen
Kadaster	Wielsbeke, 1e afdeling, sectie B nrs. 10R, 12G en 21D
Coördinaten	Noordwest: x: 77825.87 ; y: 178191.14
	Noordoost: x: 77970.55 ; y: 178191.14
	Zuidwest: x: 77825.87 ; y: 178088.14
	Zuidoost: x: 77970.55 ; y: 178088.14
Projectcode BAAC Vlaanderen	2018-0714
Bureau-onderzoek	Projectcode
	2018E317
	Erkend archeoloog
	Lina Cornelis (Erkeningsnummer: 2015/00024)
Bureau-onderzoek	Betrokken actoren
	Lina Cornelis (archeoloog)
Bureau-onderzoek	Betrokken derden
	Niet van toepassing

Plan 1: Project- en plangebied op topografische kaart (1:8000, digitaal, 24-8-2018)

Plan 2: Project- en plangebied op kasterkaart (GRB) (1:2500, digitaal, 22-8-2018)

1.1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksragen) in de vorm van een opgraving.

1.1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een hoofdkantoor gebouwd worden. De geplande werken impliceren diverse bodemingrepen die qua omvang mogelijk een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

Het projectgebied omvat een grote industriezone, waarbinnen diverse ingrepen gebeurden en gepland worden. De totale oppervlakte van het projectgebied aan de Ridder de Ghellinckstraat 9 te Wielsbeke bedraagt ca. 255.097 m², waarvan de geplande ingreep zelf, voor deze archeologienota dus het plangebied, slechts ca. 9416 m² omvat.

Het projectgebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone, maar komt wel gedeeltelijk voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie) (zie Plan 3).¹ Het plangebied zelf bevindt zich volledig buiten deze zone. Er werden voor het project- en plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het projectgebied in een industriegebied ligt en de totale oppervlakte van de bodemingreep behorende tot het plangebied 5.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze bekrachtigde archeologienota wordt bij de vergunningsaanvraag gevoegd.

1.1.4 Huidige situatie

Sinds 2016 zijn binnen het huidig projectgebied reeds verschillende ingrepen gebeurd behorende tot verschillende stedenbouwkundige aanvragen. Voor deze gebouwen werden reeds enkele archeologienota's opgesteld. Deze worden besproken in hoofdstuk 1.3.5, vanaf pagina 29.

Heden ten dage zijn verschillende gebouwen aanwezig, voornamelijk gesitueerd in het zuidelijk deel van het projectgebied en langs de Ridder de Ghellinckstraat en de Palingstraat. Deze gebouwen zijn nog niet zichtbaar op de kadasterkaart (GRB) of de meest recente orthofoto. Het gaat dan ook grotendeels om structuren die de laatste 2 jaar gebouwd werden. Plan 4 toont de huidige situatie.

Binnen het plangebied, dat de contour weergeeft van de geplande ingreep voor het bouwen van een hoofdkantoor, bevindt zich op dit moment een parking en braakliggend terrein, gedeeltelijk in gebruik voor opslag. Er bevinden zich eveneens verschillende kantoor- en opslagcontainers. Binnen het plangebied bevonden zich voormalig eveneens diverse kabels en leidingen. Deze werden recent verplaatst. Foto's van deze werken tonen de diepgaande verstoring aan die bij de aanleg van de kabels

¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018

BAAC
ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

Wielsbeke - Ridder de
Ghellinckstraat 9
Hoofdkantoor

Project- en plangebied op
kadasterkaart (GRB) en GGA

Projectnummer BAAC: 2018-0714
Projectcode bureauonderzoek:
2018E317

Legende

Projectgebied
Plangebied
GGA

Schaal: 1:2.500
22-8-2018

Plan 3: Project- en plangebied op GRB met GGA (gebieden waar geen archeologie meer te verwachten valt) (1:2500, digitaal, 22-8-2018)

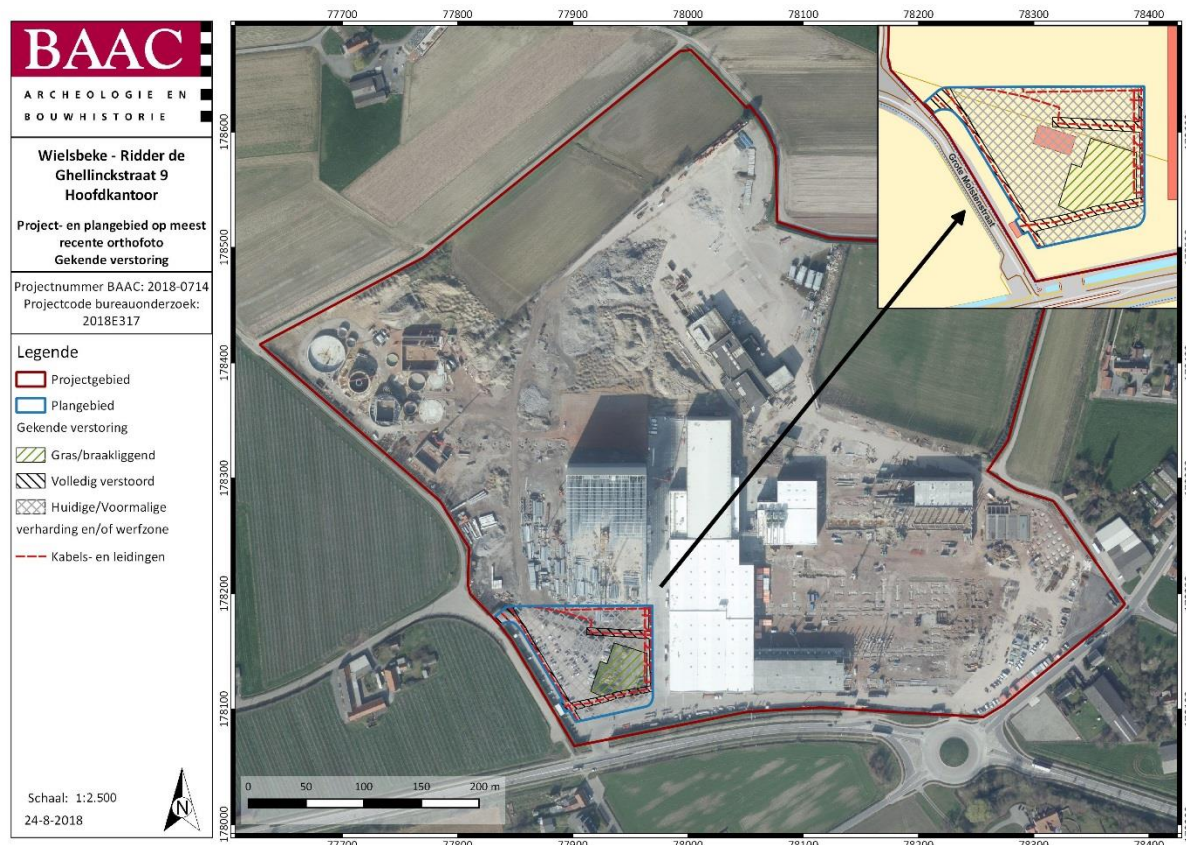
Plan 4: Weergave van het project- en plangebied (geplande ingrepen) met een weergave van de huidige situatie (1:2500, digitaal, 22-8-2018)²

² Plannen aangeleverd door opdrachtgever

1.1.5 Gekende verstoringen

De huidige situatie wordt best weergegeven op Plan 4. De meest recente orthofoto vertoont nog de werken die gebeurden en geeft dus niet de huidige situatie weer. Deze is wel voldoende om enkele verstoringen duidelijk te maken (zie Plan 6). De geplande ingreep bevindt zich in de zuidwestelijke hoek van het projectgebied, ter hoogte van bestaande verharding voor parkeergelegenheid, kantoorruimte en stockagezone. Rondom het plangebied bevindt zich bijna overal eveneens verharding of werfzone.

De evolutie van het volledige project- en plangebied op diverse orthofoto's wordt eveneens uitgebreid besproken in hoofdstuk 1.3.4 vanaf pagina 25. Bij de uitvoering van een terreinbezoek en controleboringen, in het kader van de opstelling van een archeologienota voor de vergunningsaanvraag voor groenbuffers op het terrein, werd eveneens grote verstoring vastgesteld in de meest westelijke hoek van het huidige plangebied.³ De parking zelf zorgde voor een verstoring van 50 cm onder het huidige maaiveld en ter hoogte van het braakliggend terrein werd de verstoring (Aurhorizont) opgemeten tot 45 cm onder het huidige maaiveld. Dit wordt uitgebreider besproken in hoofdstuk 1.3.5 vanaf pagina 29.

Plan 5: Projectgebied op meest recente orthofoto met aanduiding van gekende verstoring binnen de contour van de geplande ingreep (plangebied) (1:2500, digitaal, 24-8-2018)

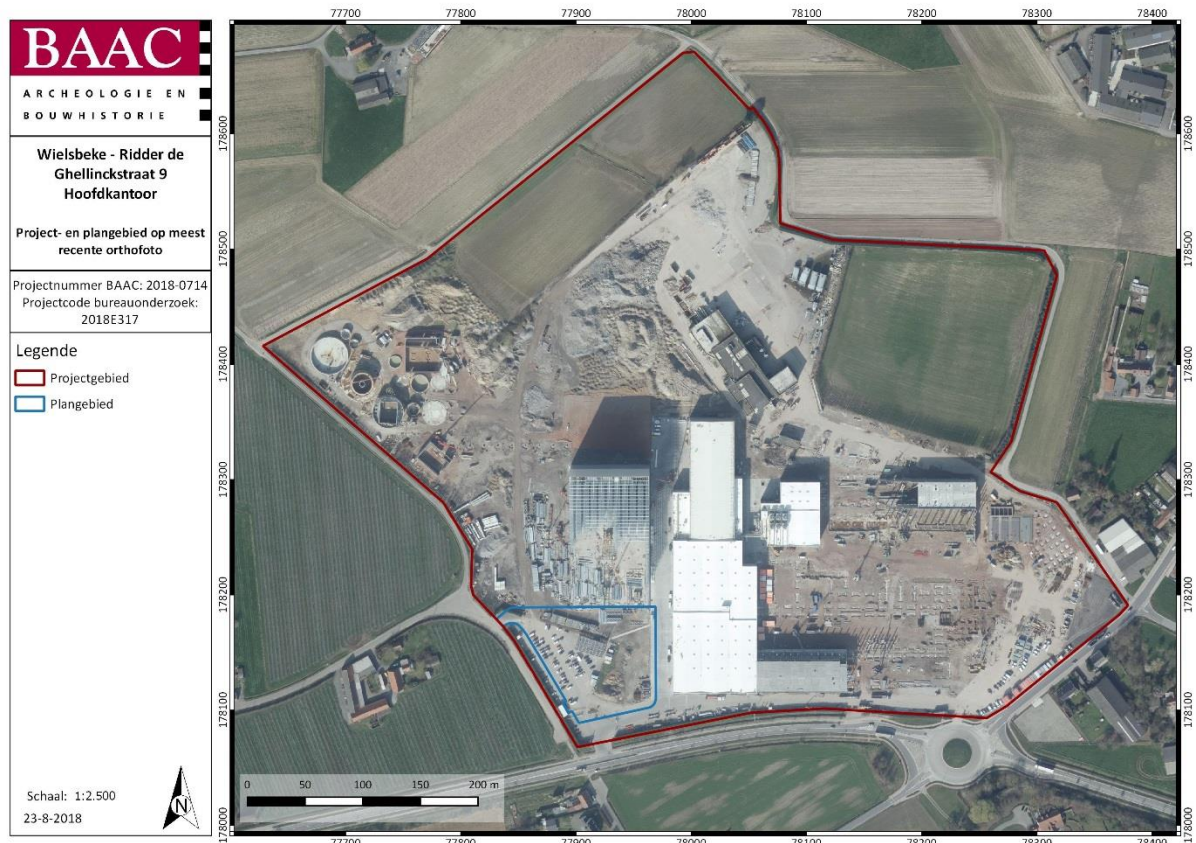
³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8173>

1.1.6 Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een nieuw hoofdkantoor. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. Voor de uitvoering van de werken wordt de bestaande verharding verwijderd. Er wordt een ondergrondse parking voorzien, waar bovenop een gebouw met verschillende verdiepingen wordt gebouwd. De verdere werken bestaan uit de vernieuwing van de verharding en de aanleg van enkele groenstroken rondom het gebouw.

Voor de ondergrondse parkeergarage wordt de fundering (40 cm dik) voorzien op 4,25 m onder het 0-peil van de vloer van het geplande gebouw. Dit peil bevindt zich op gemiddeld 25-30 cm boven het bestaande maaiveld. Dit betekent dat een uitgraving van ca. 4 m onder het huidige maaiveld voorzien wordt. Dit kan afgelezen worden op een uitsnede van de gevelsnedes in Figuur 3 (zie ook bijlage Gevelsnedes Hoofdkantoor). Lokaal wordt dieper aangelegd voor de voorziening van liftschachten (zie bijlage Grondplannen Hoofdkantoor). Dit zijn kleinschalige locaties van enkele vierkante meter.

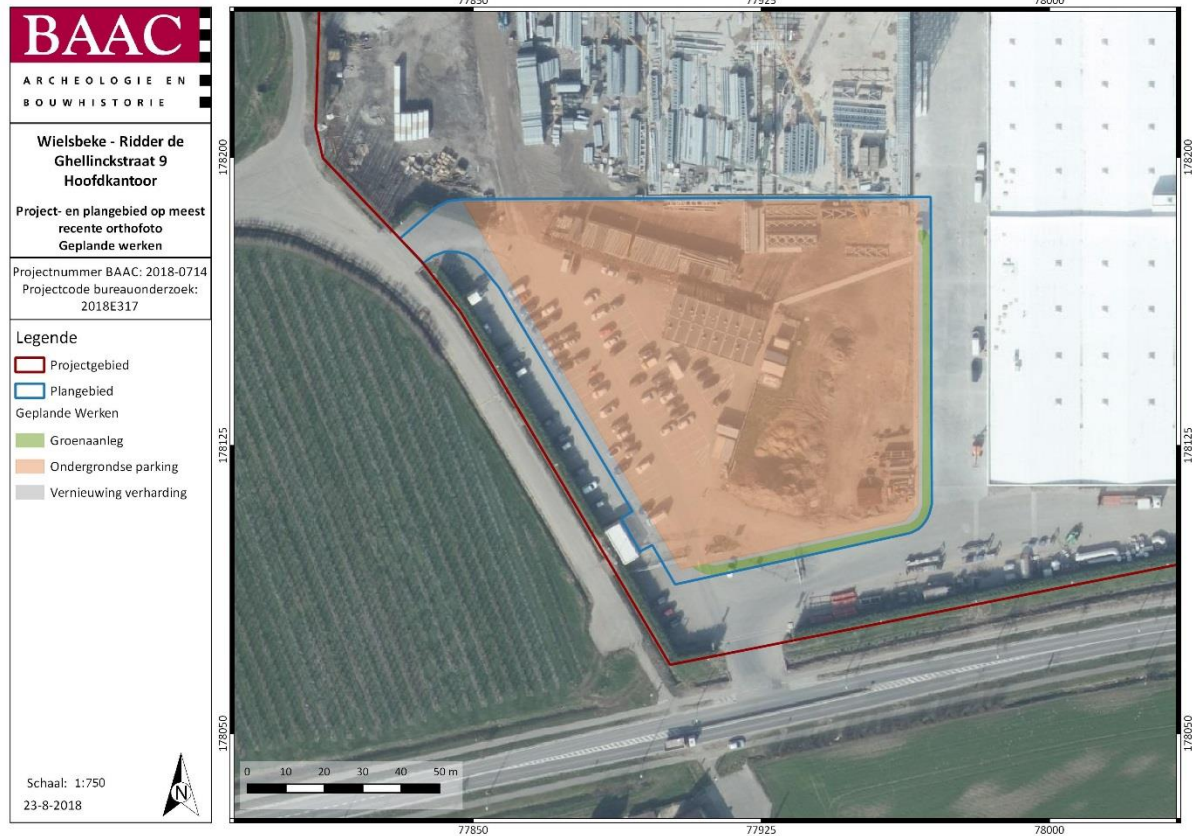
Voor de aanleg van de bouwput voor de ondergrondse parkeergarage zal de bestaande omliggende verharding hierrond uitgebroken worden en later weer vervangen door een ophogingspakket waar nodig. De heraangelegde verharding en groenafwerking komt later ongeveer op hetzelfde niveau als de bestaande verharding te liggen. Voor de groenzone en eventuele opvulling wordt gestockeerde grond aangevoerd van binnen het project zelf, die na uitbreken van bestaande verharding of ophogingslaag wordt toegevoegd voor de afwerking en/of aanplanting.

Plan 6: Projectgebied met contour van toekomstige inplanting (plangebied)⁴ op orthofoto⁵ (1:2500, digitaal, 23-8-2018)

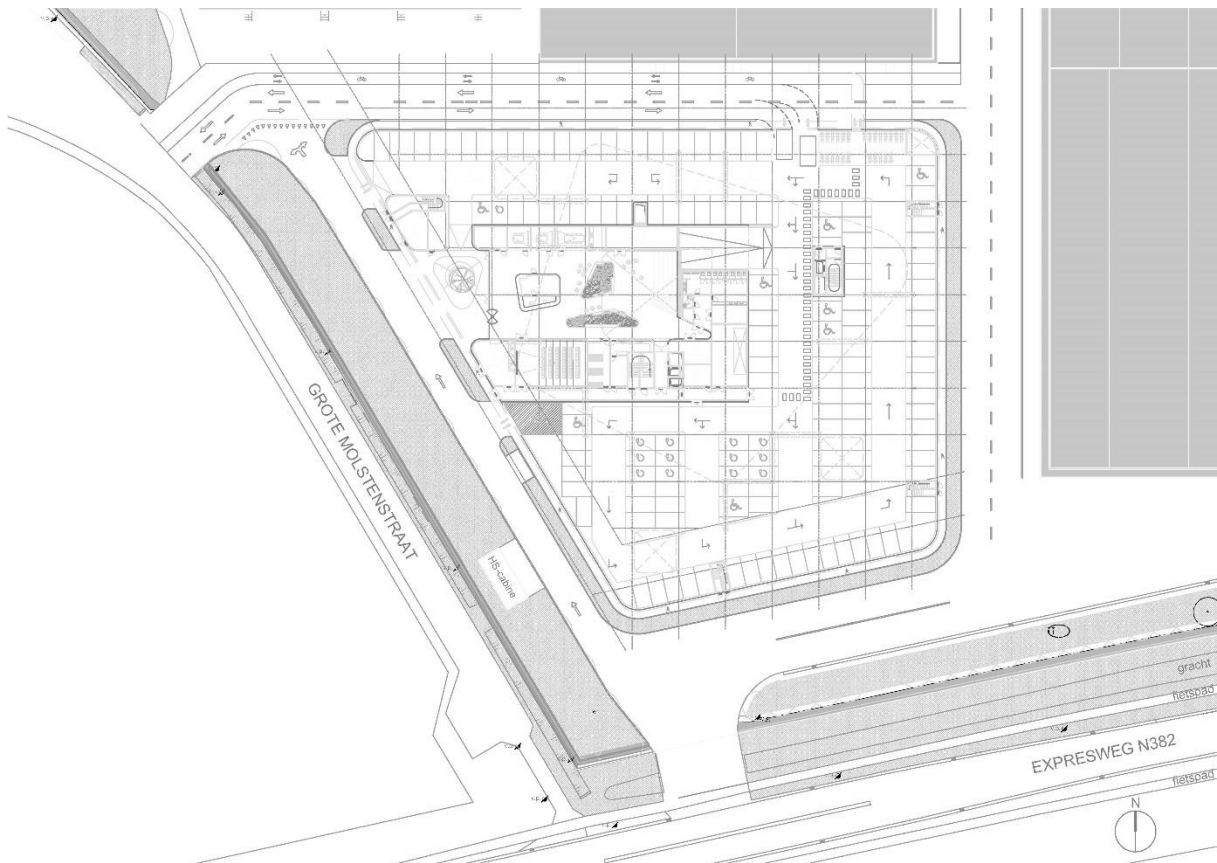
⁴ Getekend op basis van plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁵ AGIV 2018d

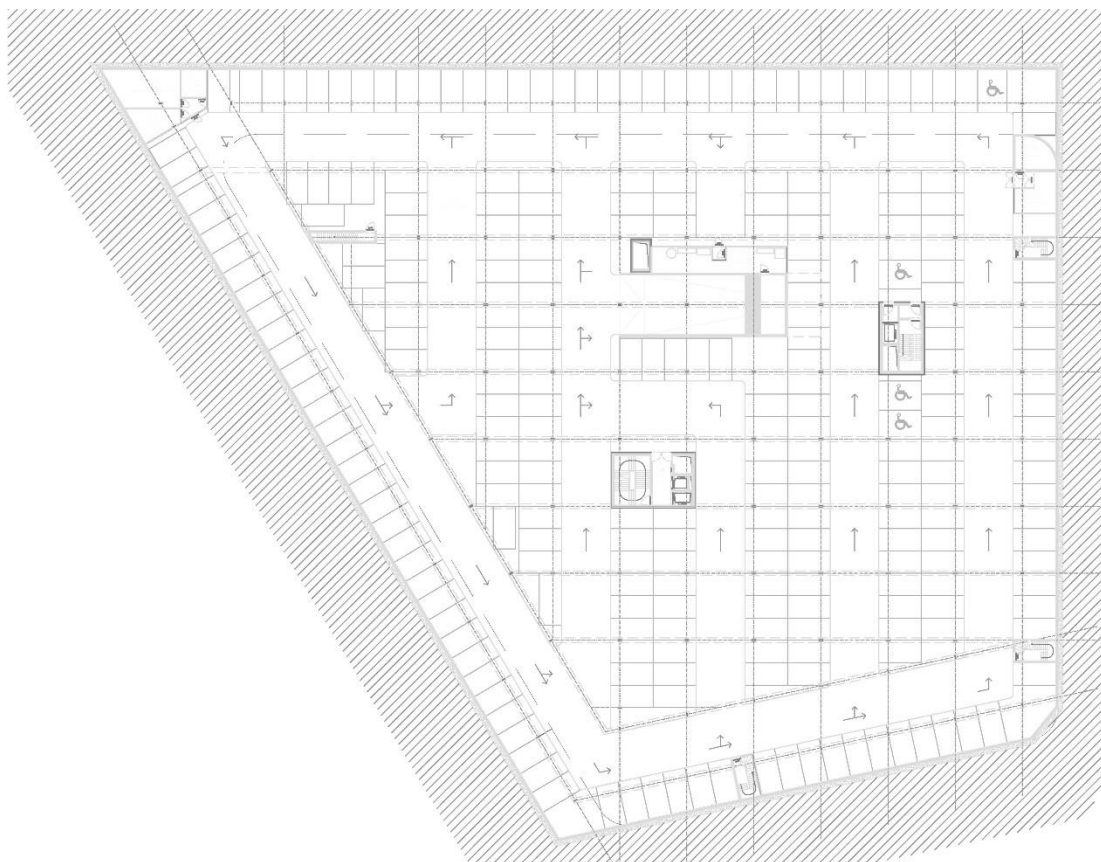

Plan 7: Schematische weergave van de geplande werken in het plangebied (1:1000, digitaal, 29-5-2018)⁶

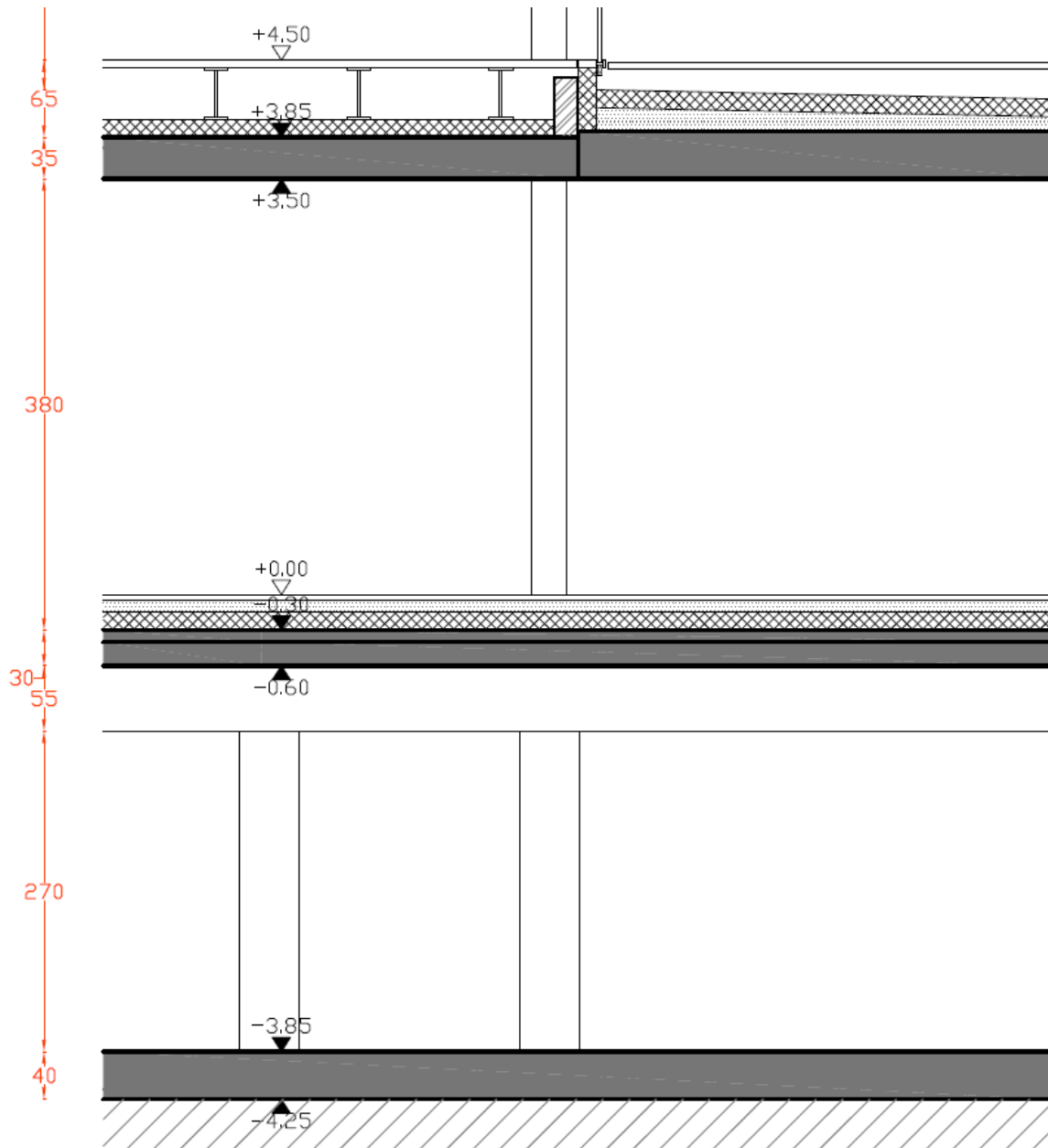
⁶ Getekend op basis van plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 1: Uitsnede grondplan niveau 0, gelijkvloers

Figuur 2: Uitsnede grondplan niveau -1, ondergrondse parking

Figuur 3: Uitsnede van de gevelsnede van de westgevel met weergave van 0-pas en dieptegegevens van de ondergrondse parking en funderingsdikte.

1.1.7 Randvoorwaarden

Het verder vooronderzoek met ingreep in de bodem als geadviseerd in het programma van maatregelen dient uitgevoerd te worden in uitgesteld traject omwille van het huidige gebruik van het plangebied. Aangezien het terrein op het moment van schrijven van deze archeologienota in gebruik is als parking, voorzien is van diverse kantoor- en opslagcontainers en een fietsenstalling, kan verder onderzoek met ingreep in de bodem in deze fase niet uitgevoerd worden. Tijdens en na de uitvoering van dergelijk onderzoek zullen parking en kantoorcontainers niet langer in gebruik genomen kunnen worden. Aangezien deze zaken niet verplaatst kunnen worden is onderzoek met ingreep in de bodem in deze fase geen mogelijkheid. Het betreft hier bijgevolg een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek.

1.2 Werkwijze en strategie

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

1.2.1 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de bewaringstoestand van deze waarden?
- Betreft het behoudenswaardige archeologische waarden?
- Wat is de relatie tussen deze waarden en het landschap?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

1.2.2 Heuristiek

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het project- en plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het project- en plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.⁷

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaarten van Cartesius

De CAI-kaart wordt weergegeven met het grootschalig referentiebestand als onderkaart. De onmiddellijke omgeving rondom wordt op de Ferraris-, Atlas der Buurtwegen, Popp- en Vandermaelenkaart besproken. De beschrijving gebeurde onder meer op basis van de legende uit *België in kaart*.⁸ Indien er een bijzondere locatie op te merken is, wordt deze, indien mogelijk, vernoemd bij naam en uitgebreider beschreven. De historische en archeologische kaarten worden gebruikt om een historisch-archeologische interpretatie van de locatie te bekomen.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

⁷ CARTESIUS 2018

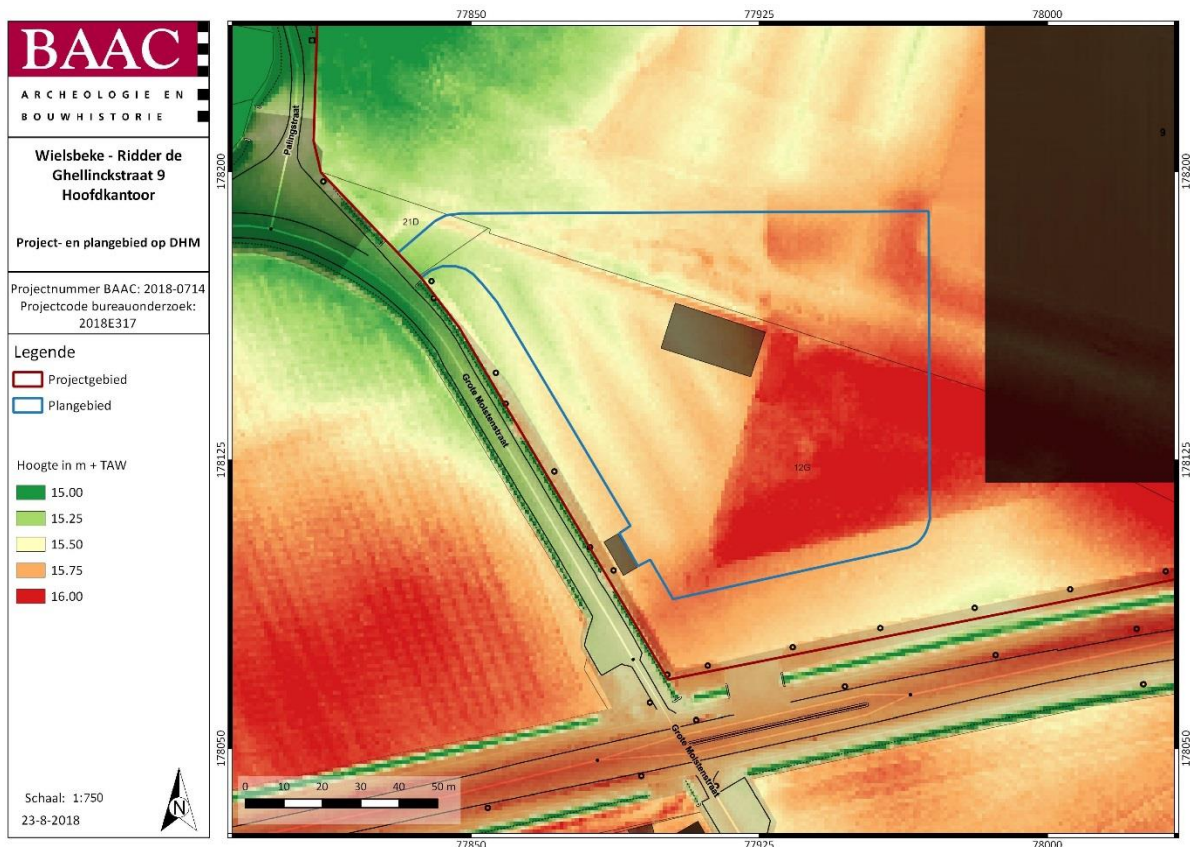
⁸ BEYAERT et al. 2006

1.3 Assessmentrapport

1.3.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het project- en plangebied is weergegeven in Plan 1. Het project- en plangebied is gelegen te Wielsbeke, op het perceel omringd door de Grote Molstenstraat, de Expressweg (N382), de Ridder de Ghellinckstraat, de Gaverstraat en de Palingstraat. De ruime omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 12,5 en 20 m + TAW (Plan 9 en Plan 8). Binnen het plangebied zelf is geen noemenswaardig hoogteverschil op te merken, met een hoogte van gemiddeld 15,6 m + TAW.

Plan 9: Project- en plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁹, overzicht (1:12000, digitaal, 23-8-2018)

Landschappelijke en hydrografische situering

Het onderzoeksterrein is gelegen op de westelijke oever van het Leiedal. Het regionale landschap wordt gedomineerd door een groep langgerekte ovaloïdale, zwak sikkelvormige ruggen, die vaak zuidwest-noordoostelijk georiënteerd zijn. De topvlakken van deze ruggen bereiken een hoogte van 15 tot 17 m + TAW en hebben vaak de neiging noordwaarts zeer langzaam in hoogte te verminderen. Het onderzoeksterrein zelf is gelegen op een zuidelijke uitloper van het ruggencomplex van Oostrozebeke – Wakken.¹⁰

De regionale hydrografie wordt uiteraard gedomineerd door de Leie, die even ten zuiden van het onderzoeksterrein stroomt. Ten noorden van het onderzoeksterrein worden de heuvelruggen doorsneden door de loop van de Mandel en de Oude Mandel, die via een dal ten noordoosten van het onderzoeksterrein met de Leie in verbinding staat. Lokaal wordt hydrografie bepaald door verschillende beken die richting beide rivieren afvloeien, zoals de Gaverbeek, de Ooigembeek en de Molstebeek. Deze beken sneden vaak vrij diepe beekdalletjes uit in de heuvels van het ruggencomplex Oostrozebeke – Wakken.¹¹

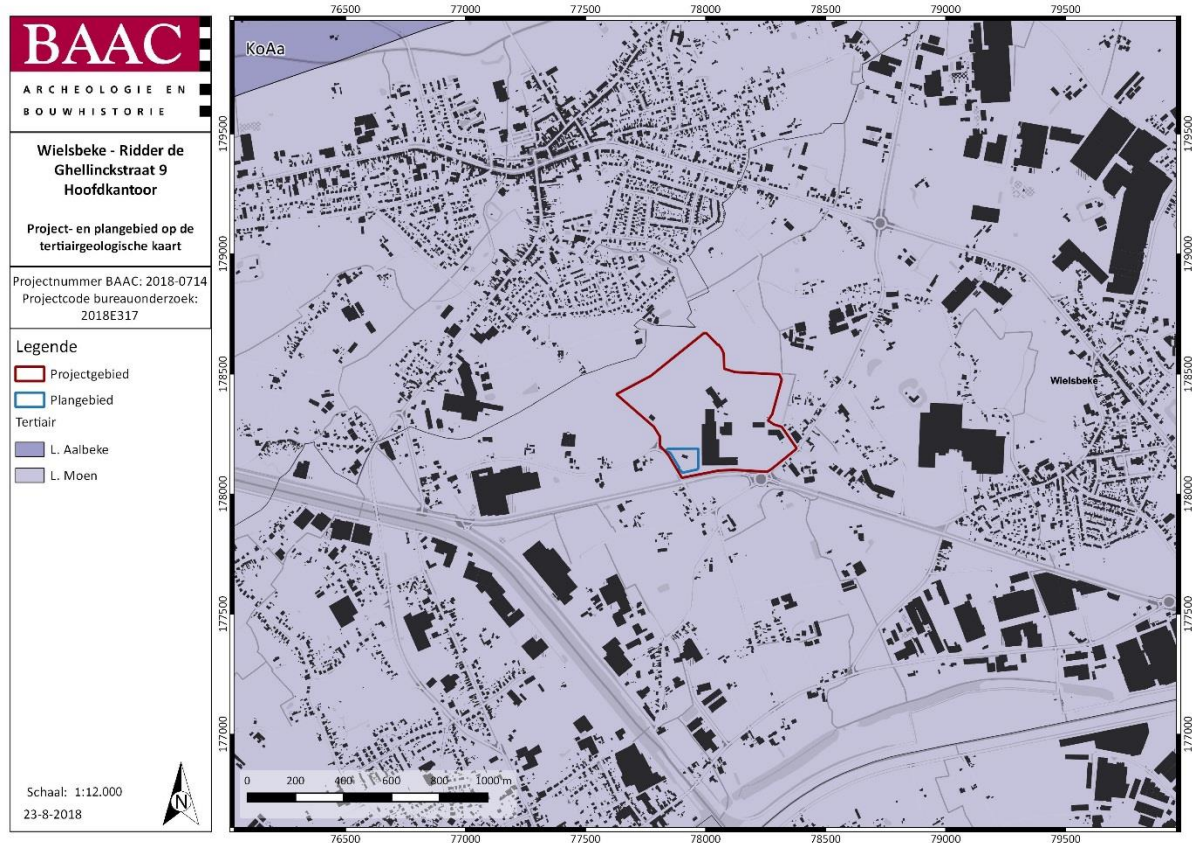
Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

⁹ AGIV 2018b

¹⁰ DE MOOR 1997

¹¹ DE MOOR 1997

Op basis van de *Databank Ondergrond Vlaanderen*¹² bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de Formatie van Kortrijk in het Lid van Moen (Plan 10). De Formatie van Kortrijk (Ko) is omschreven als een doorgaans kleiig facies met weinig macrofossielen. Het Lid van Moen (KoMo) vormt een heterogene siltige tot zandige afzetting afhankelijk van de lokalisatie. Het gaat om grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen. Nummulites planulatus wordt aangetroffen¹³.

Plan 10: Project- en plangebied op de Tertiairgeologische kaart (1:12000, digitaal, 23-8-2018)

Quartair

Volgens de Quartairgeologische kaart 1:200.000 bevindt het projectgebied zich binnen type 3 (Plan 11). Het gaat om fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), die mogelijk afgedekt zijn met eolische afzettingen, zand tot silt, van het Weichseliaan, mogelijk Vroeg-Holocene, zand tot zandleem in het noordelijk en centrale gedeelte van Vlaanderen, silt in het zuidelijk gedeelte van Vlaanderen en/of hellingsafzettingen van het Quartair.¹⁴

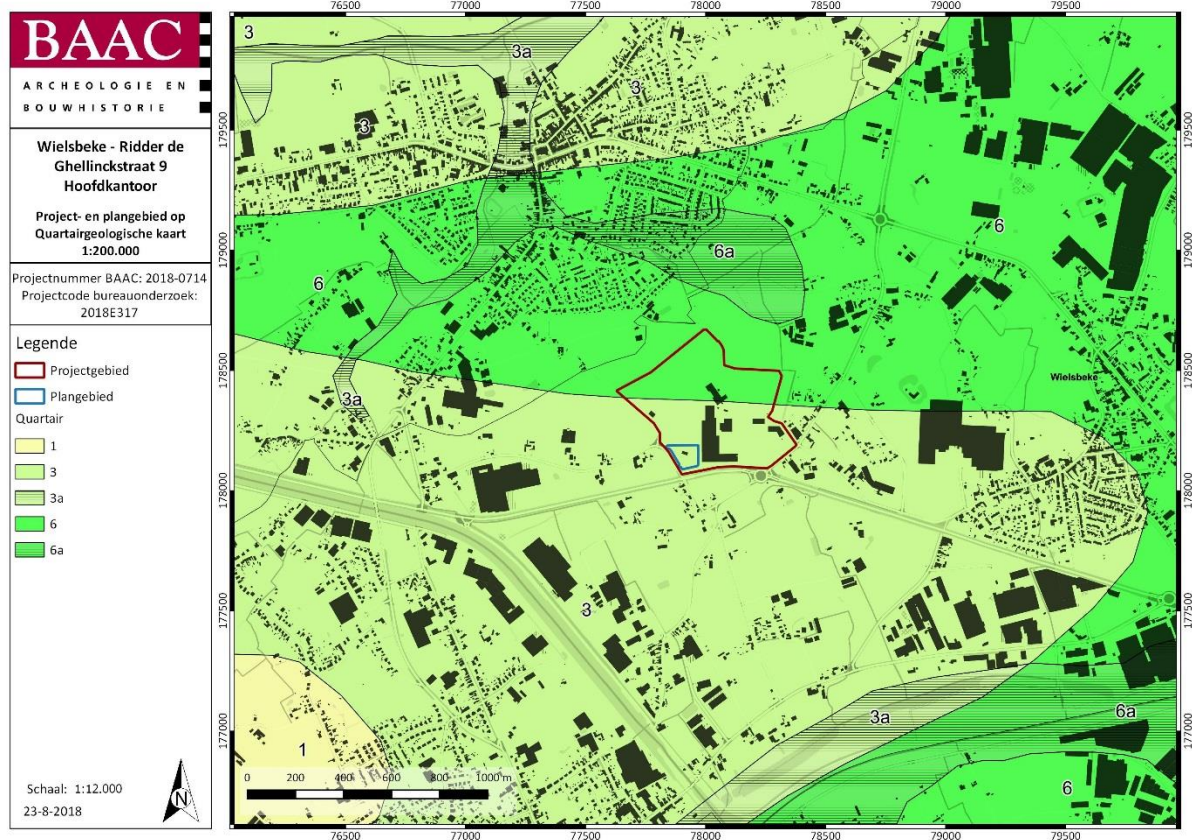
Volgens de Quartairgeologische kaart (1:50.000, Plan 12) bevindt het projectgebied zich ter hoogte van lithosequentie gF2c en gF2 uit kaartblad 21 (Tielt), waarbij een Weichseliaan continentaal lemig neo-fluviaal lithosoom (g) opgevolgd wordt door een Weichseliaan fluvioperioglaciale sequentie bestaande uit een bovenste zandige laag, rustend op een lemige laag, rustend op een onderste zandige laag (F2), dat op zich lokaal opgevolgd wordt door een Eemiaan continentaal lemig lithosoom (c). Alsook bevindt het onderzoeksgebied zich binnen profieltype 10 uit kaartblad 29 (Kortrijk), bestaande uit een geologische sequentie van zandige tot zandlemige eolische afzettingen, homogeen bovenaan, een alternatie van zand- en leemlagen onderaan, zandige vlechtende rivierafzettingen (zeer fijn tot medium zand, soms met lemige intercalaties die venig kunnen zijn) en mogelijk aanwezige

¹² DOV VLAANDEREN 2018a; GEOPUNT 2018.

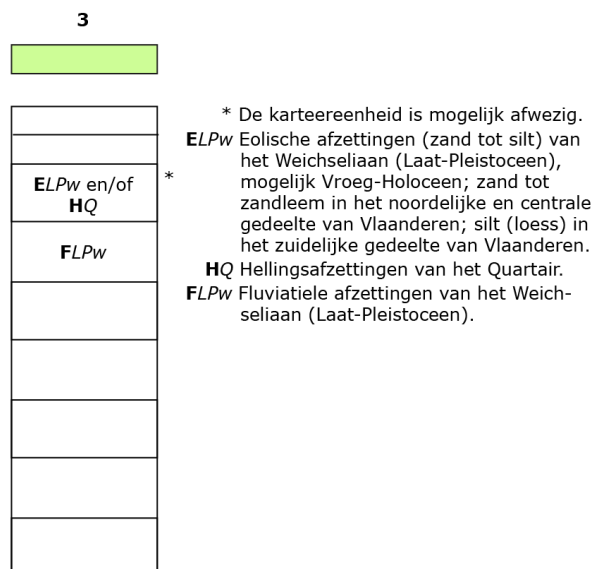
¹³ BOGEMANS 2007.

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2018b.

grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen (meerdere fining-up cycli bestaande uit grindhoudend tot grindrijk zand aan de basis, half fijn zand tot klei aan de top).¹⁵

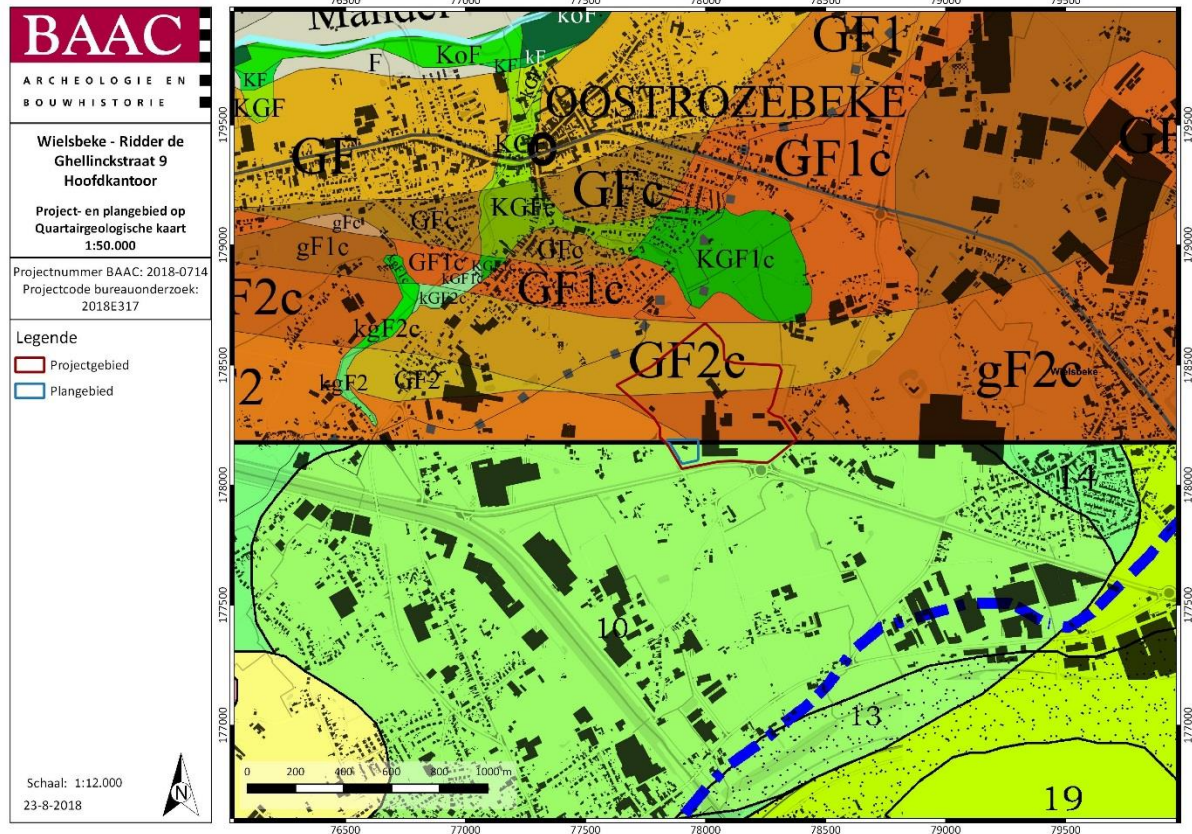

Plan 11: Project- en plangebied op de Quartaargeologische kaart schaal 1:200.000 (1:12000, digitaal, 23-8-2018)

Figuur 4: Kenmerken van de Quartaargeologische kaart (1:200.000) betreffende het plangebied

¹⁵ BOGEMANS 2007; DE MOOR et al. 1997.

Plan 12: Project- en plangebied op de Quartairgeologische kaart schaal 1:50.000 (1:12000, digitaal, 23-8-2018).

Weichseliaan continentaal	
F	zandig fluvioperiglaciaal lithosoom
F1	zandig op lemig fluvioperiglaciaal lithosoom
F2	zandig op lemig en op zandig fluvioperiglaciaal lithosoom
F4	zandig op lemig op zandig op lemig op zandig fluvioperiglaciaal lithosoom
f1	lemig op zandig fluvioperiglaciaal lithosoom
f3	lemig op zandig op lemig fluvioperiglaciaal lithosoom
n	lemig niveo-eolisch lithosoom
g	lemig niveofluviaal lithosoom
G	zandig niveofluviaal lithosoom
Eemiaan continentaal	
c	lemig lithosoom

10	Zandige tot zandlemige eolische afzettingen, homogeen bovenaan, een alternatie van zand- en lemlagen onderaan.
11	Zandige vlechtende rivierafzettingen (zeer fijn tot medium zand, soms met lemige intercalaties die weinig kunnen zijn).
12	Grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen (meerdere fining-up cycli bestaande uit grindhoudend tot grindrijk zand aan de basis, half fijn zand tot klei aan de top). Eenheid mogelijks aanwezig.

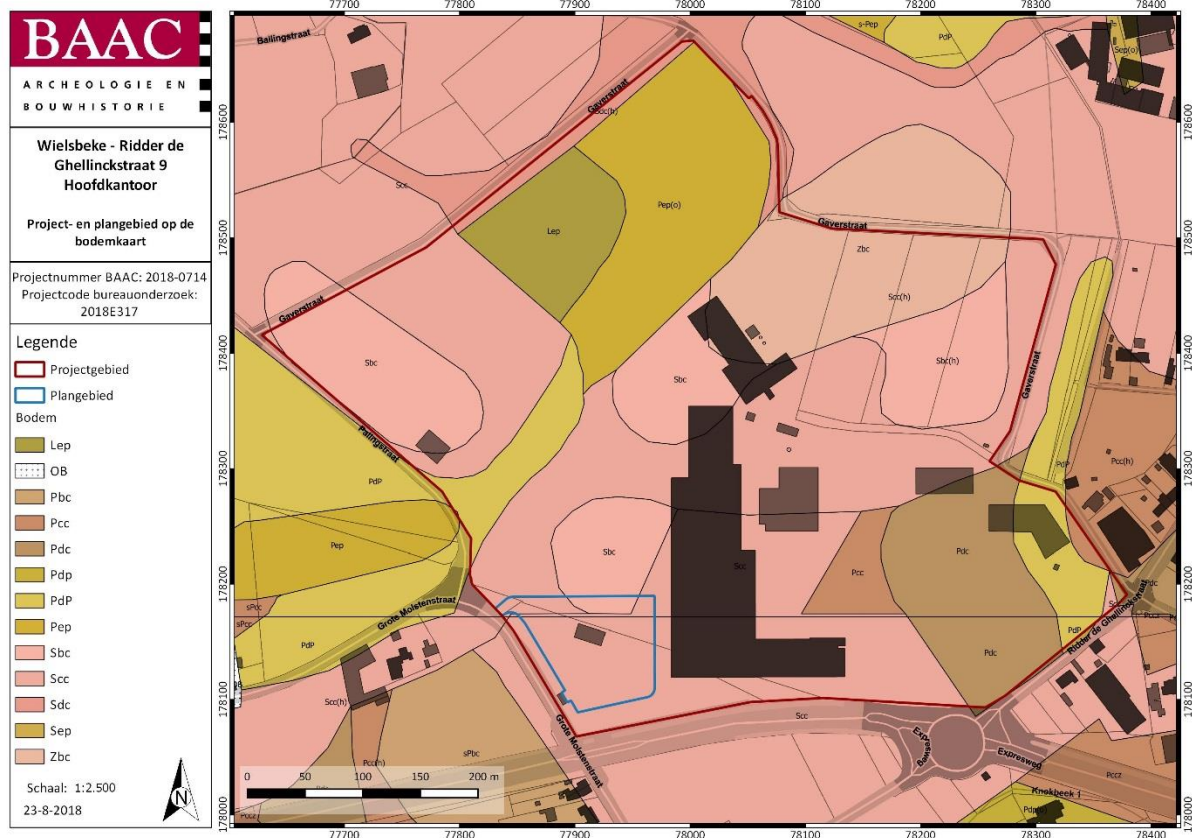
Figuur 5: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:50.000 voor wat betreft het onderzoeksgebied.

Bodem

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen¹⁶ zijn in het plangebied matig droge tot droge lemig zand(leem)bodems aanwezig. Het gaat om volgende bodemtypes:

- Scc, matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont,
- Sbc, droge lemig zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

¹⁶ AGIV 2018a.

Plan 13: Project- en plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (1:2500, digitaal, 23-8-2018)

1.3.2 Historisch kader

Het onderzoeksgebied ligt in de huidige gemeente Wielsbeke. In de historische bronnen komt de gemeente pas voor vanaf het einde van de 11^e eeuw. De eerste vermelding van 'Wilesbecke' vinden we terug in een akte uit 1075 met betrekking tot de proosdij van Harelbeke. Hierin wordt Albertus de Wilesbecke vermeld. De plaats 'Vilesbeca' wordt in 1092 aangetroffen in de Summa Satorum, waar men spreekt over de opbrengst van het altaar van Wielsbeke. In 1141 wordt het bestaan van een villa, een grote landbouwuutbating, vermeld en in 1170 wordt voor het eerst de huidige vorm 'Wielsbeke' gebruikt. De oudste kerkgeschiedenis van Wielsbeke is grotendeels onbekend. Men vermoedt dat er een kerkje langs de Leie gebouwd werd in ca. 1400. De kerk lag voorheen mogelijk op de Kokeldries, de oudste wijk in Wielsbeke.¹⁷

Enkele straten rondom het onderzoeksgebied worden vermeld in historische bronnen en zijn te herkennen op de historische kaarten. De Gaverstraat is gekend onder een oudere benaming, 'de palinck strate', op een kaart bij het renteboek van de heerlijkheden Vijve en Ingelmunster uit 1642. Op de Ferrariskaart (1770-1778) is er voor het eerst aan weerszijden van deze straat bebouwing weergegeven. Op het primitief kadasterplan uit ca. 1830 heeft de straat nog steeds de naam 'paelinck strate'. In 1843 wordt het tracé van de Gaverstraat en Pannenstraat 'Oostroosebekaestraet' genoemd op de kaart van de Atlas der Buurtwegen. Kleine hoeves en landarbeiderswoningen bevinden zich langs

¹⁷ IOE 2018.

de straat in deze periode. Sinds de tweede helft van de 20ste eeuw is het verloop van de weg aangepast, na de vestiging van het bedrijf Unilin.¹⁸

De benaming van de huidige Ridder de Ghellinckstraat blijkt van recente datering. De weg stond in het renteboek van de heerlijkheden Vijve en Ingelmunster uit 1642 bekend als 'de Bree Strate', in het landboek van Wielsbeke uit 1720 als 'De Brede Strate' en 'De Breestraete', 'Breestraete' op kaarten uit het register van de grote tiend van de Sint-Maartensabdij van Doornik in 1756 of 'Breestraet' op de Atlas der Buurtwegen uit 1843. Op de Poppkaart, omstreeks 1850, wordt ze vermeld als 'Chemin d'Oyghem à Oostrosebeke'. De huidige straatnaam werd in 1956 gegeven t.a.v. ridder de Ghellinck d'Elseghem. De familie de Ghellinck bezat vele eigendommen te Wielsbeke. Vanaf het tweede kwart van de 18de eeuw kende deze straat reeds een hoge graad van bebouwing, zo zien we op de schematische weergave van bebouwing in het landbouw van Wielsbeke uit 1720.

Nabij het projectgebied, op de hoek van de Grote Molstenstraat en de Ridder de Ghellinckstraat bevond zich een herberg, 'De Sleerin', die reeds vermeld wordt in 1642 in het renteboek van de heerlijkheden Vijve en Ingelmunster en in 1720 in het landboek van Wielsbeke.¹⁹

Het deel van de Grote Molstenstraat dat het perceel van het onderzoeksgebied omringd werd de 'strate commende van Roosbeke' genoemd in 1645 of 'strate van Roosbeke naer den Sleerin' in 1720. Op de Atlas der Buurtwegen uit 1843 maakt ze nog deel uit van de 'Palinckstraet'.²⁰

1.3.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het project- en plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

De **Ferrariskaarten** zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.²¹ Op de Ferrariskaart²² (Plan 14 boven) is te zien dat het onderzoeksgebied gesitueerd is aan de rand van Wielsbeke. In de ruime omgeving van het plangebied bevindt zich verspreide bewoning, soms in de vorm van een omgrachte hoeve, akkerland en hier en daar bebouwing en graslanden. Perceelgrenzen worden door middel van een haag of bomenrij duidelijk. Binnen het plangebied bevindt zich gras- en akkerland, onmiddellijk nabij de weg gelegen ten westen van de geplande ingrepen.

Een volgende bron zijn de **Vandermaelenkaarten**²³ (Plan 14 onder), die gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde (schaal 1:20.000) *Carte topographique de la Belgique* is tussen 1846

¹⁸ IOE 2018.

¹⁹ IOE 2018.

²⁰ IOE 2018.

²¹ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018.

²² GEOPUNT 2018b

²³ GEOPUNT 2018c

en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's. Ter hoogte van het plangebied wordt akkerland afgebeeld. Eén weg lijkt het plangebied te doorkruisen.

De situatie op de **Popp-kaart**²⁴ uit de 2de helft 19e eeuw (1842-1879) en de **Atlas der Buurtwegen**²⁵ (ca. 1840) is bijna exact hetzelfde als op de Vandermaelenkaart. Enkele perceelgrenzen bevinden zich binnen het projectgebied. Ter hoogte van de geplande ingreep zelf bevindt zich ook op deze kaart mogelijk een kleine weg (Plan 15).

Cartesius leverde enkele bijkomende voor het projectgebied relevante topografische kaarten op. Tot 1939 is er in het projectgebied en ter hoogte van de geplande ingrepen weinig verandering op te merken ten opzichte van de laatste kaarten uit de 19^e eeuw (Plan 16 boven).²⁶ Er loopt nu een nieuwe weg (mogelijk een oude spoorweg) naar Anzegem door het plangebied, die ook te zien is op de eerstvolgende beschikbare historische kaart, uit 1969 (Plan 16 onder).²⁷

²⁴ GEOPUNT 2018d

²⁵ GEOPUNT 2018a

²⁶ CARTESIUS 2018.

²⁷ CARTESIUS 2018.

BAAC
ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

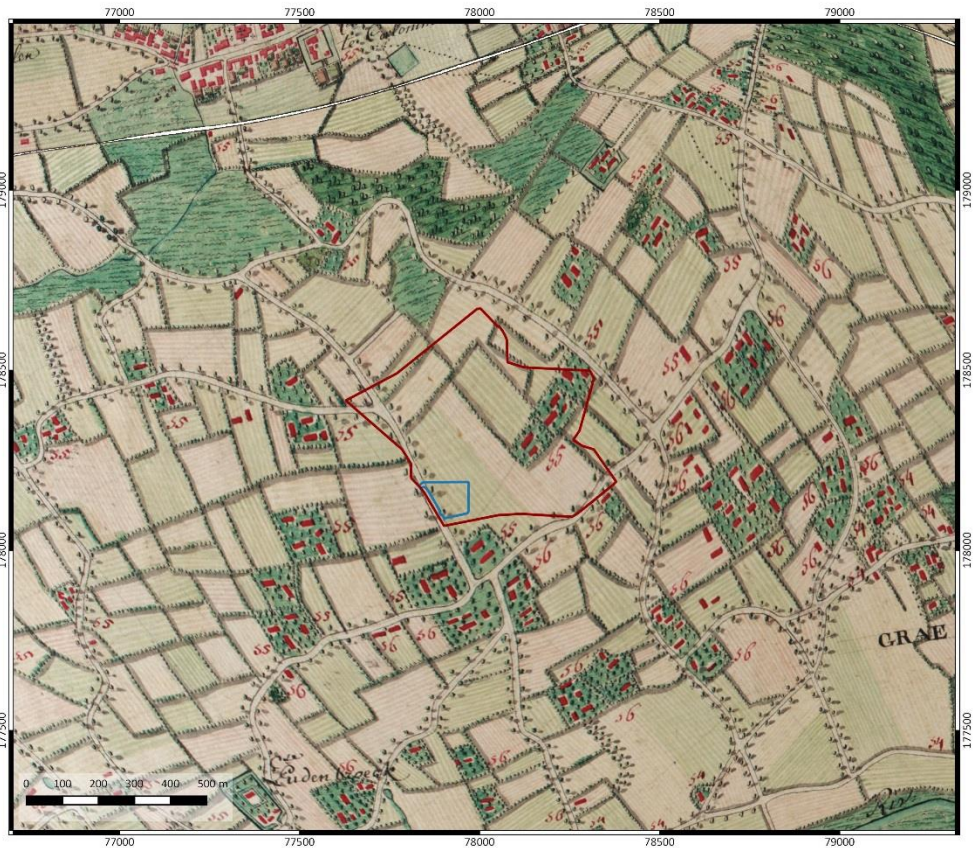
Wielsbeke - Ridder de
Ghellinckstraat 9
Hoofdkantoor

Project- en plangebied op de
Ferriskaart

Projectnummer BAAC: 2018-0714
Projectcode bureauonderzoek:
2018E317

Legende
 Projectgebied
 Plangebied

Schaal: 1:8.000
23-8-2018

BAAC
ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

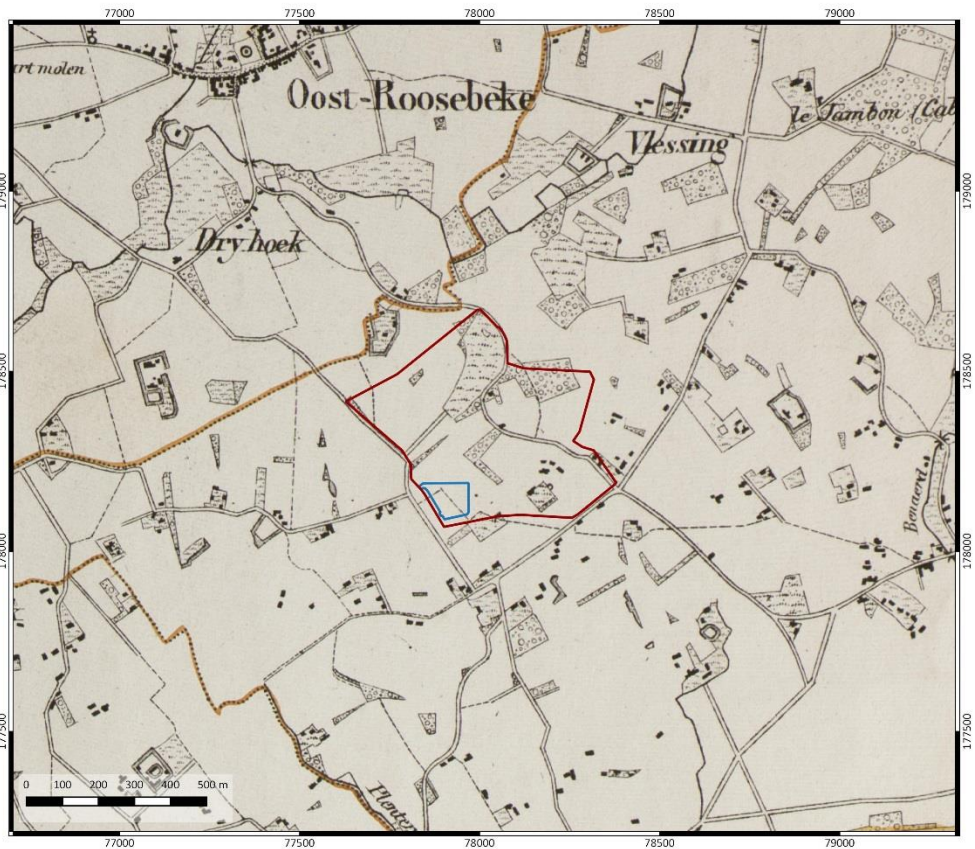
Wielsbeke - Ridder de
Ghellinckstraat 9
Hoofdkantoor

Project- en plangebied op de
Vandermaelenkaart

Projectnummer BAAC: 2018-0714
Projectcode bureauonderzoek:
2018E317

Legende
 Projectgebied
 Plangebied

Schaal: 1:8.000
23-8-2018

Plan 14: Boven het project- en plangebied op de Ferriskaart (1771-1778) en onder op de Vandermaelenkaart (1840) (beiden 1:8000, digitaal, 23-8-2018)

BAAC
ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

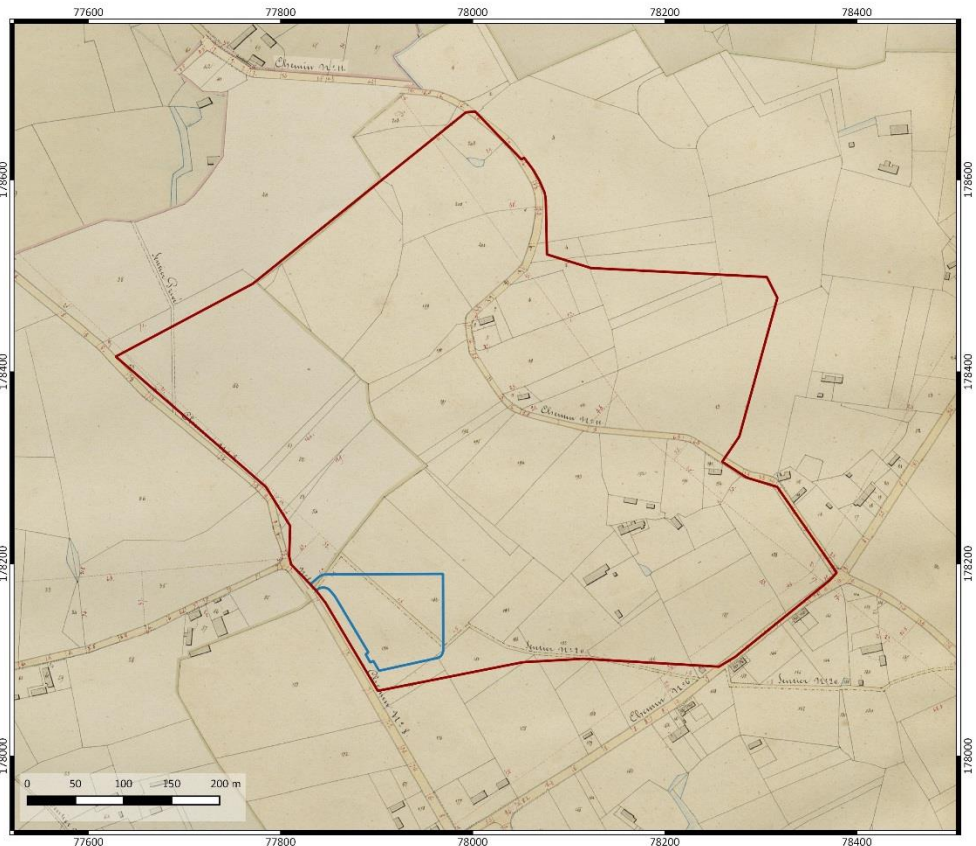
Wielsbeke - Ridder de
Ghellinckstraat 9
Hoofdkantoor

Project- en plangebied op de
Atlas der Buurtwegen

Projectnummer BAAC: 2018-0714
Projectcode bureauonderzoek:
2018E317

Legende
 Projectgebied
 Plangebied

Schaal: 1:3.000
23-8-2018

BAAC
ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

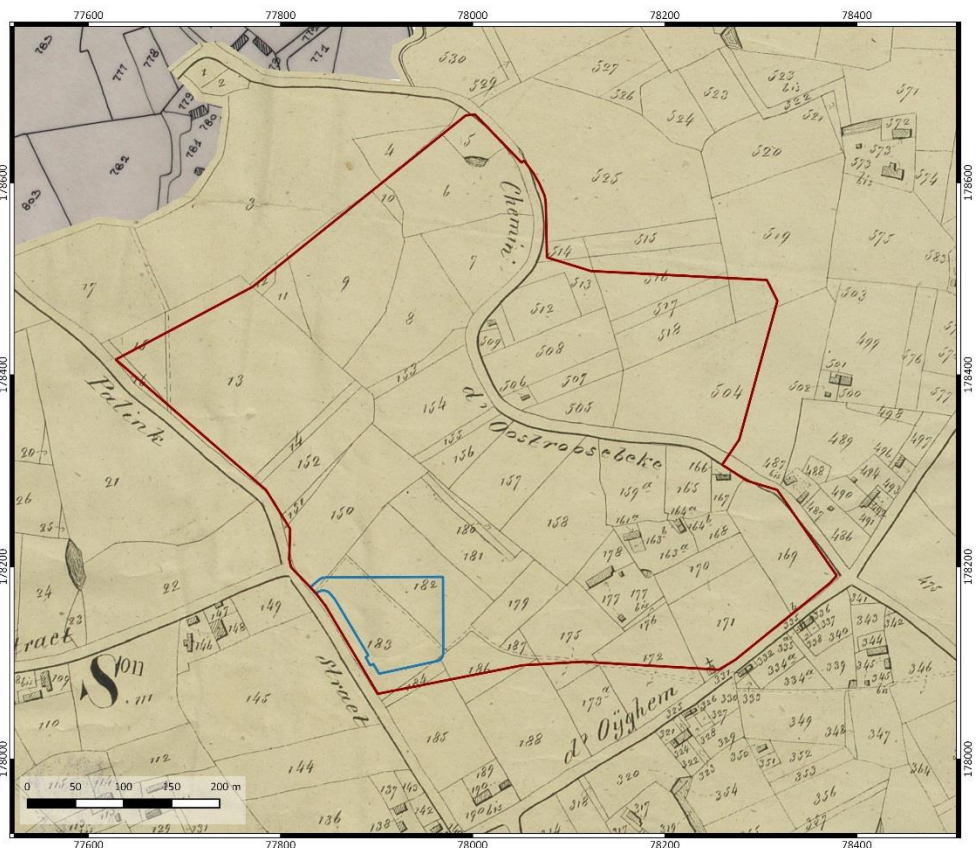
Wielsbeke - Ridder de
Ghellinckstraat 9
Hoofdkantoor

Project- en plangebied op de
Poppkaart

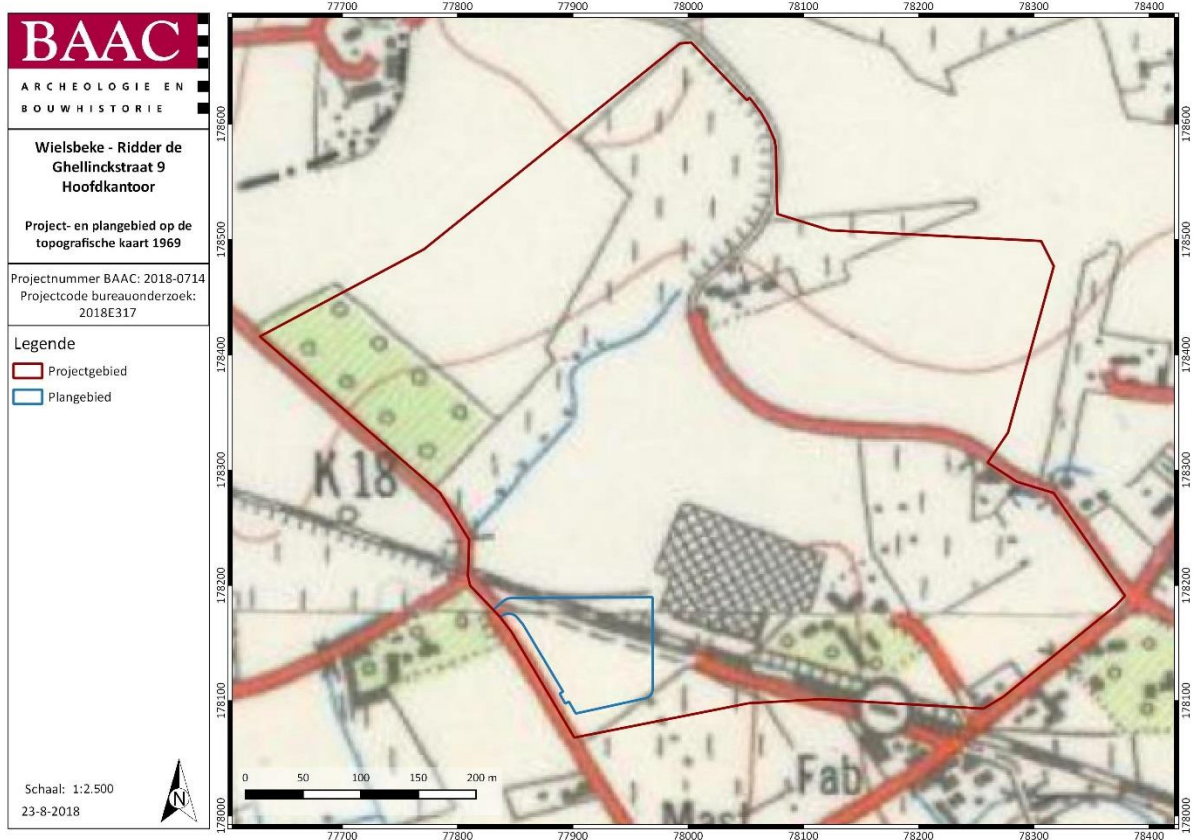
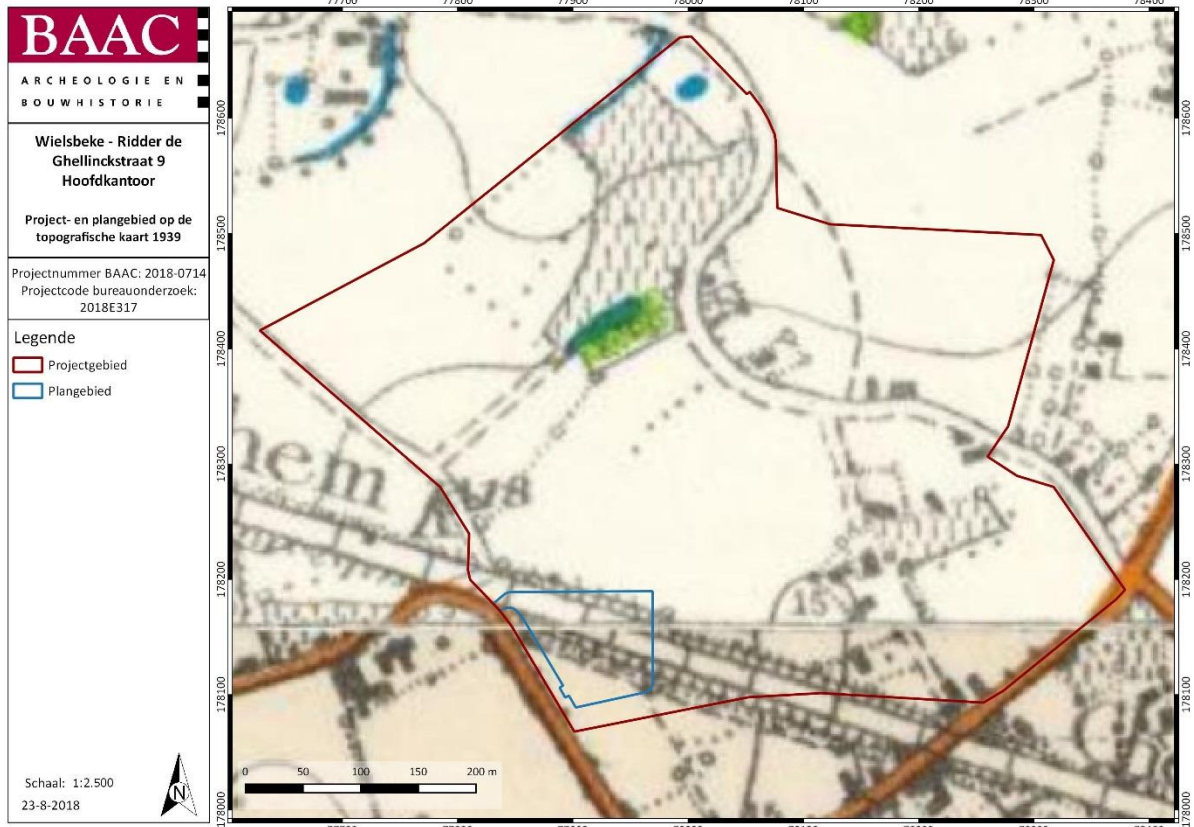
Projectnummer BAAC: 2018-0714
Projectcode bureauonderzoek:
2018E317

Legende
 Projectgebied
 Plangebied

Schaal: 1:3.000
23-8-2018

Plan 15: Boven het project- en plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1840) en onder op de Poppkaart (1842-1879) (beiden 1:3000, digitaal, 23-8-2018)

Plan 16: Boven het project- en plangebied op de topografische kaart van 1939 en onder op deze van 1969 (beiden 1:2500, digitaal, 23-8-2018)

1.3.4 Orthofoto's

Door middel van studie van verschillende orthofoto's kan een beeld verkregen worden van de recente geschiedenis van het project- en plangebied.

Een orthofoto van de toestand in 1971²⁸ (Plan 17 boven) toont een situatie vergelijkbaar met de topografische kaart van 1969 met een weg in het noorden van het plangebied. De meest noordoostelijke punt lijkt ingenomen voor stockage of als parkeerplaats.

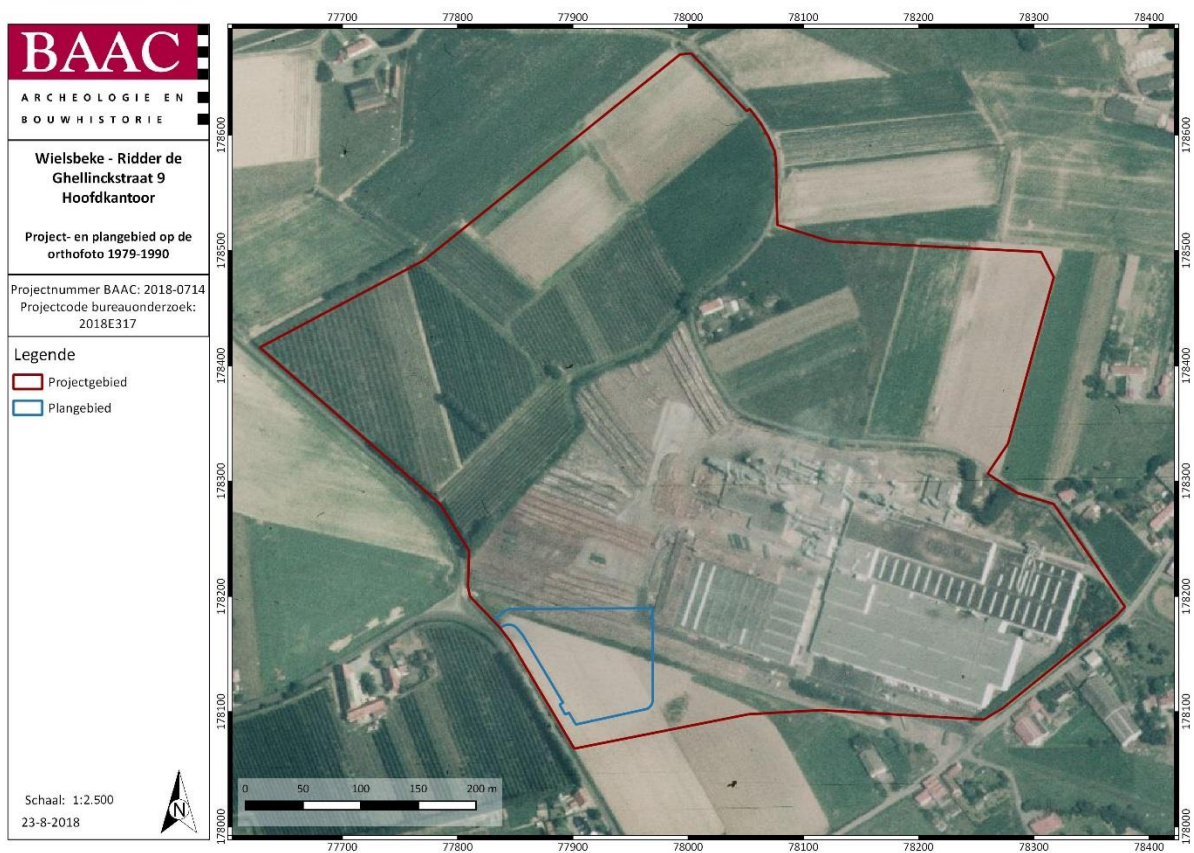
De eerstvolgende beschikbare orthofoto, daterend uit de periode tussen 1979 en 1990, toont een toename in activiteit aan in het noorden van het plangebied (Plan 17 onder). De weg die door het noorden van het plangebied liep is nu nog slechts vaag herkenbaar. De rest van het plangebied is nog steeds akkerland en gedeeltelijk grasland.

Het fabrieksterrein is op de daaropvolgende orthofoto (periode 2000-2003) duidelijk nog uitgebreid, zowel in noordelijke als in westelijke richting (Plan 18 boven). Een deel van het plangebied is nu verhard en in gebruik als parking, de resterende oppervlakte is nog steeds in gebruik als akkerland. Van de weg die door het plangebied liep is niets meer te merken en de eerste aanzet voor de Expressweg begint zich net ten zuiden van het projectgebied af te tekenen. Tegen 2005-2007 is de Expressweg ter hoogte van het plangebied aangelegd en wordt de parking in het noorden van het plangebied vervangen door een parking in het westen van het plangebied. Een nieuwe ingang tot het fabrieksterrein is aan de nieuwe Expresswegarm gelegen.

De hier op volgende jaren worden gebeuren geen ingrijpende veranderingen meer ter hoogte van het plangebied (Plan 19). De Expressweg wordt verder aangelegd naar het westen toe.

De meest recente orthofoto, daterend van oktober 2017, toont ter hoogte van de geplande ingreep een parking en zone met gras. In het noorden bevindt zich een werfzone en andere parking en verharding (Plan 6).

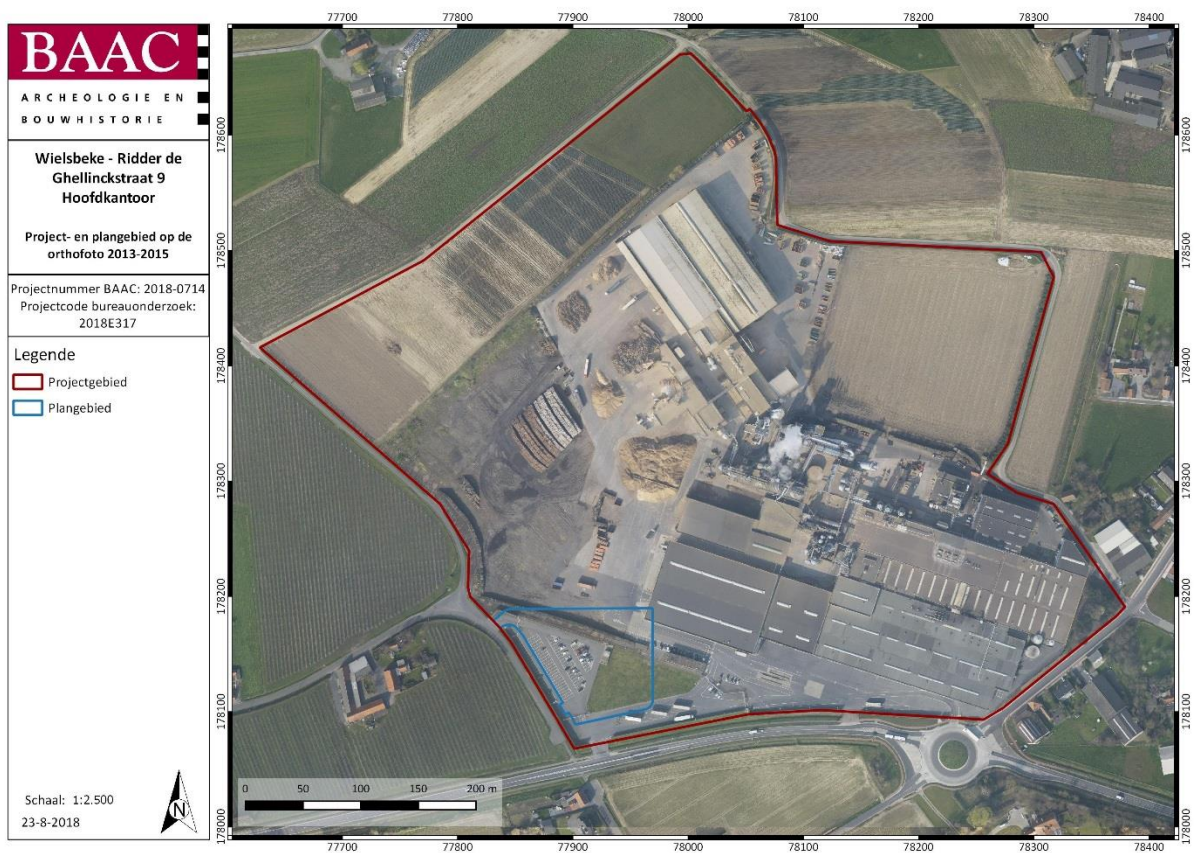
²⁸ AGIV 2018c

Plan 17: Boven het project- en plangebied op de orthofoto van 1971 en onder op deze van 1979-1990 (beiden 1:2500, digitaal, 23-8-2018)

Plan 18: Boven het project- en plangebied op de orthofoto van 2000-2003 en onder op deze van 2005-2007 (beiden 1:2500, digitaal, 23-8-2018)

*Plan 19: Project- en plangebied op de orthofoto van 2008-2011 en onder op deze van 2013-2015
(beiden 1:2500, digitaal, 23-8-2018)*

1.3.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het project- en plangebied.

Voor het projectgebied zelf zijn enkele archeologische waarden gekend, afkomstig uit archeologisch vooronderzoek dat plaatsvond binnen de contouren van het projectgebied. Deze worden later besproken.²⁹

Rondom het projectgebied werd bijkomend een aantal meldingen teruggevonden (Tabel 1, Plan 20).

Het dichtstbijzijnde gekende archeologische restant in de omgeving van het project- en plangebied werd aangetroffen op ca. 1 km van het onderzoeksgebied. Het gaat hier om enkele steentijdartefacten (77049, 71004, 70260) en ijzertijdartefacten (77049, 76713, 70260), Romeinse brandrestengraven (76713), late ijzertijd tot vroeg-Romeinse bewoningssporen en middeleeuwse artefacten en bewoningssporen (207079, 76713, 74273, 74272).

Verderop, ca. 1,5 km verwijderd van het onderzoeksgebied, werden enkele losse vondsten uit de steentijd, metaaltijden en de Romeinse periode aangetroffen. In de ruimere omgeving, binnen een straal van 2 km vanaf het onderzoeksgebied bevinden zich nog enkele gekende archeologische resten. Het gaat hier veelal om losse vondsten uit diverse periodes en enkele indicators van sites met walgracht op basis van cartografische gegevens.

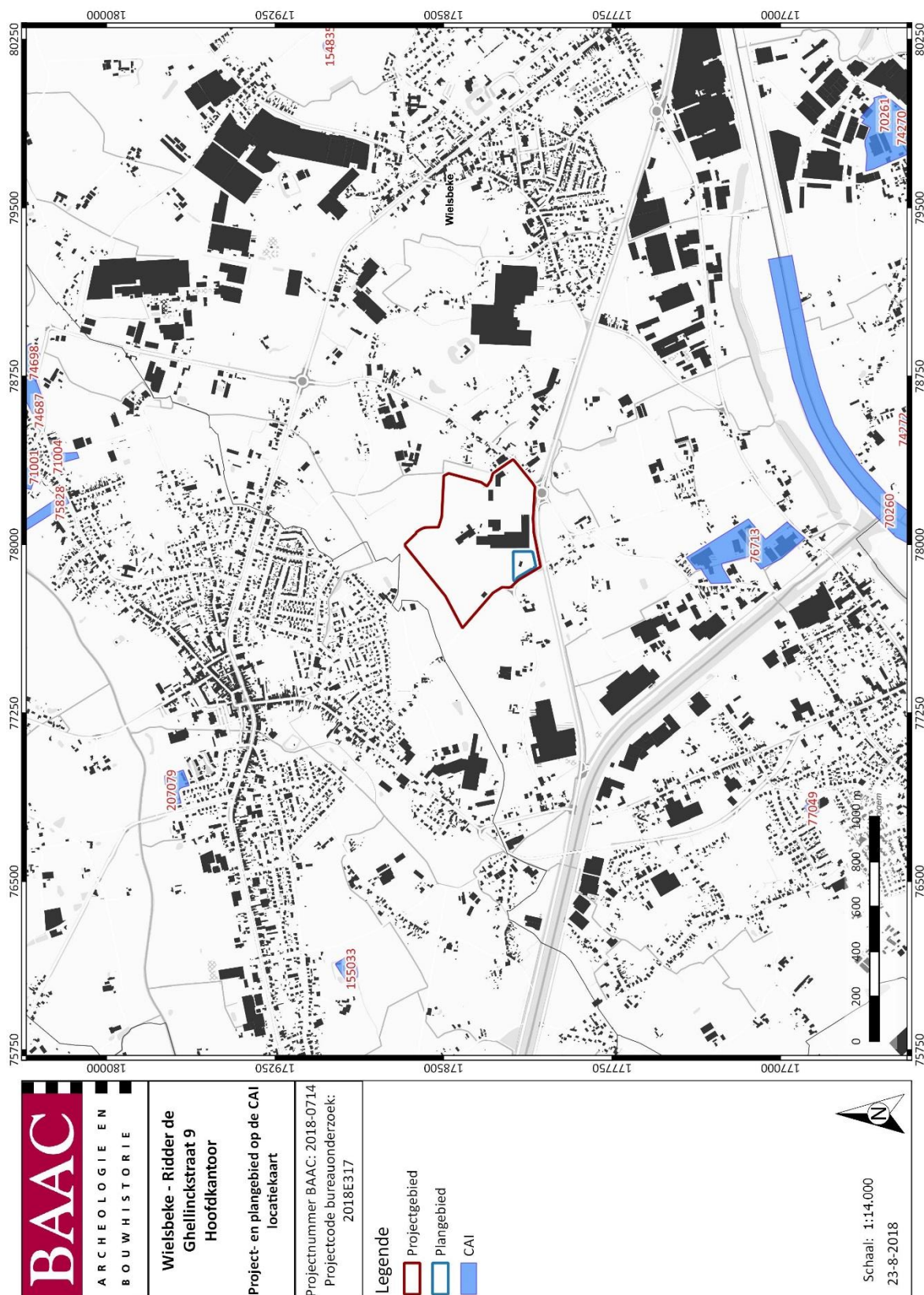
Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het project- en plangebied.³⁰

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
207079	KUILEN EN PAALSPOREN EN ENKELE FRAGMENTEN AARDEWERK (VOLLE MIDDELEEUWEN)
77049	HOUTSKOOLRIJKE KUIL (LATE IJZERTIJD)
71004	LOSSE VONDSTEN: 1 KERN, 1 KLING (STEENTIJD)
75828	LOSSEN VONDSTEN: 1 KERN, 3 AFSLAGEN, 1 KLING, 1 FRAGMENT VAN EEN AFHAKING (STEENTIJD)
76713	GEPOLIJSTE BIJL, ENKELE SILEXARTEFACTEN (STEENTIJD), ENKELE AARDEWERKVONDSTEN (IJZERTIJD), EEN 5-TAL ROMEINSE BRANDRESTENGRAVEN (VELDGRAVEN), HUTKOM, GEBOUWPLATTEGROND VAN EEN HOOFDGEBOUW, ENKELE SPIEKERS, 2 WATERPUTTEN, GRACHTENSYSTEEM, SILO (LATE IJZERTIJD-VROEG-ROMEINSE), ZEEPWAARKRUIKJE (MIDDEN-ROMEINSE TIJD), AARDEWERK (MIDDELEEUWEN), EEN HUTKOM (VROEGE MIDDELEEUWEN?), EEN HOOFDGEBOUW, WATERKUIL, PERCELLERING (VOLLE MIDDELEEUWEN)

²⁹ CAI 2018.

³⁰ CAI 2018.

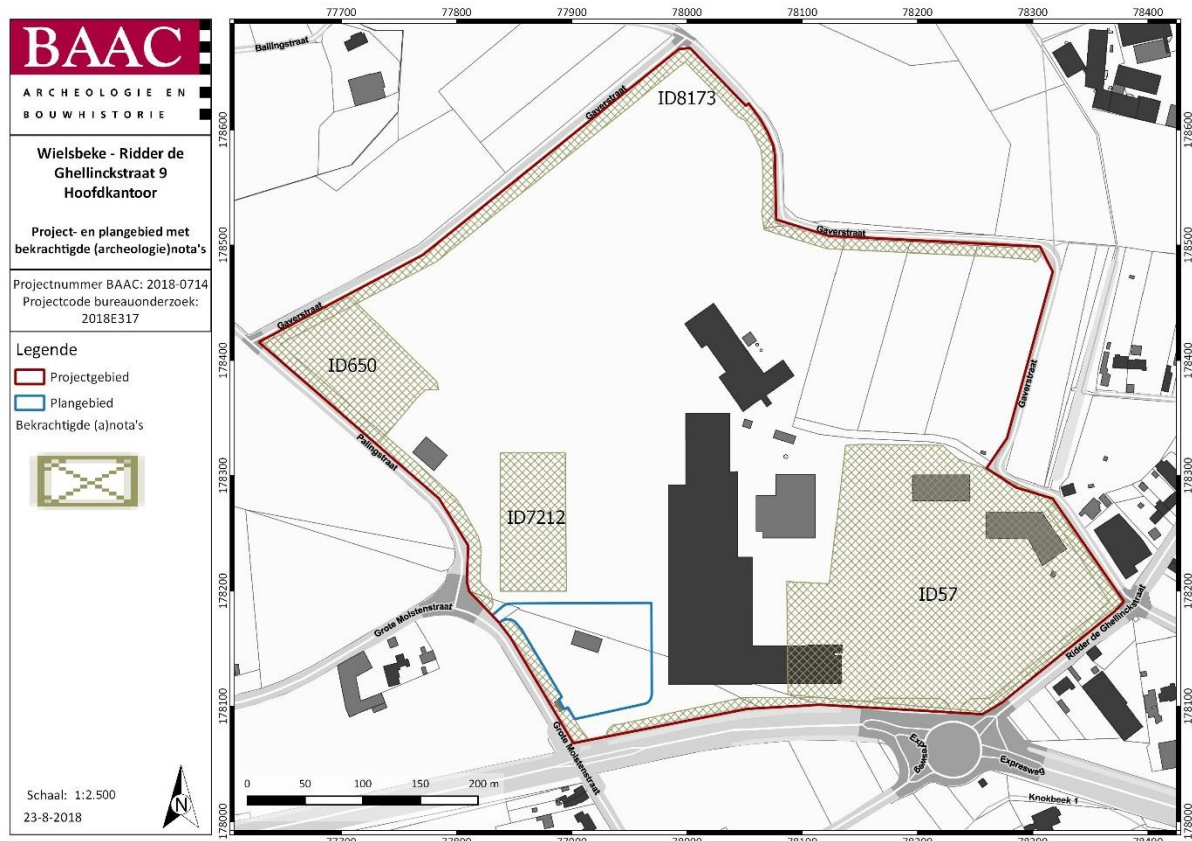
74273	INDICATIE VAN EEN SITE MET WALGRACHT DOOR MIDDEL VAN CARTOGRAFIE (LATE MIDDELEEUWEN), GEBOUWEN EN DEEL VAN OMGRACHTING NOG BEWAARD
70260	LOSSE VONDSTEN: DIVERSE SCHRABBERS, GERETOUCHTERDE AFSLAGEN, KLINGEN, PIJLPUNT EN SPITS (STEENTIJD), AARDEWERK (IJZERTIJD), AARDEWERKFRAGMENT EN TEGULA (ROMEINSE TIJD)
74272	INDICATIE VAN EEN SITE MET WALGRACHT DOOR MIDDEL VAN CARTOGRAFIE (LATE MIDDELEEUWEN), OMGRACHTING NIET MEER BEWAARD
71001	LOSSE VONDST: EEN GERETOUCHTERD ARTEFACT
74687	LOSSE VONDST: EEN KERNFRAGMENT, EEN MANTELAFSLAG
155033	HOEVE: OORSPRONG 13 ^E EEUW DOOR MIDDEL VAN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK
154835	GRAFHEUVEL: DOOR MIDDEL VAN LUCHTFOTOGRAFIE
70261	LOSSE VONDST: ROMEINS AARDEWERK
74270	SITE MET WALGRACHT: OP BASIS VAN DE POPPKAART
156463	HOEVE: MIDDELEEUWS OP BASIS VAN LOSSE VONDSTEN AARDEWERK EN MAJOLICA

Plan 20: Project- en plangebied en omgeving op de CAI-kaart (1:14000, digitaal, 23-8-2018)

Bekrachtigde archeologienota's binnen het projectgebied

Er gebeurden reeds enkele archeologische vooronderzoeken binnen het projectgebied. Deze worden weergegeven op onderstaand plan. De belangrijkste waarnemingen en conclusies worden per archeologienota hieronder besproken.

Plan 21: Project- en plangebied met aanduiding van locaties met bekrachtigde archeologienota's (1:2500, digitaal, 23-8-2018)

Archeologienota ID57

In mei 2016 schreef BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota zonder ingreep in de bodem voor het gebied tussen de Grote Molstenstraat, Gaverstraat, N382 en Ridder de Gellinckstraat.³¹ Deze archeologienota werd toen geschreven naar aanleiding van de geplande sloop van de oude fabriek en de bouw van de nieuwe fabriekshallen. Het plangebied van de archeologienota besloeg toen een deel van het huidige plangebied. Een deel van de ingrepen (fase 1a) viel toen reeds onder een reeds vergunde stedenbouwkundige aanvraag en maakte geen deel meer uit van de Archeologienota. Figuur 6-Figuur 8 geeft weer waar het plangebied van de archeologienota uit 2016 zich bevindt en waar de gebouwen van de afgebroken fabriek zich bevonden.

De gekende verstoringen van het gebied worden in voorgaande archeologienota uit 2016 als volgt beschreven:

“Het onderzoeksgebied werd in de tweede helft van de 20^e eeuw in gebruik genomen als fabriekslocatie van Unilin. De zone buiten de contouren van de fabrieksgebouwen werd overal

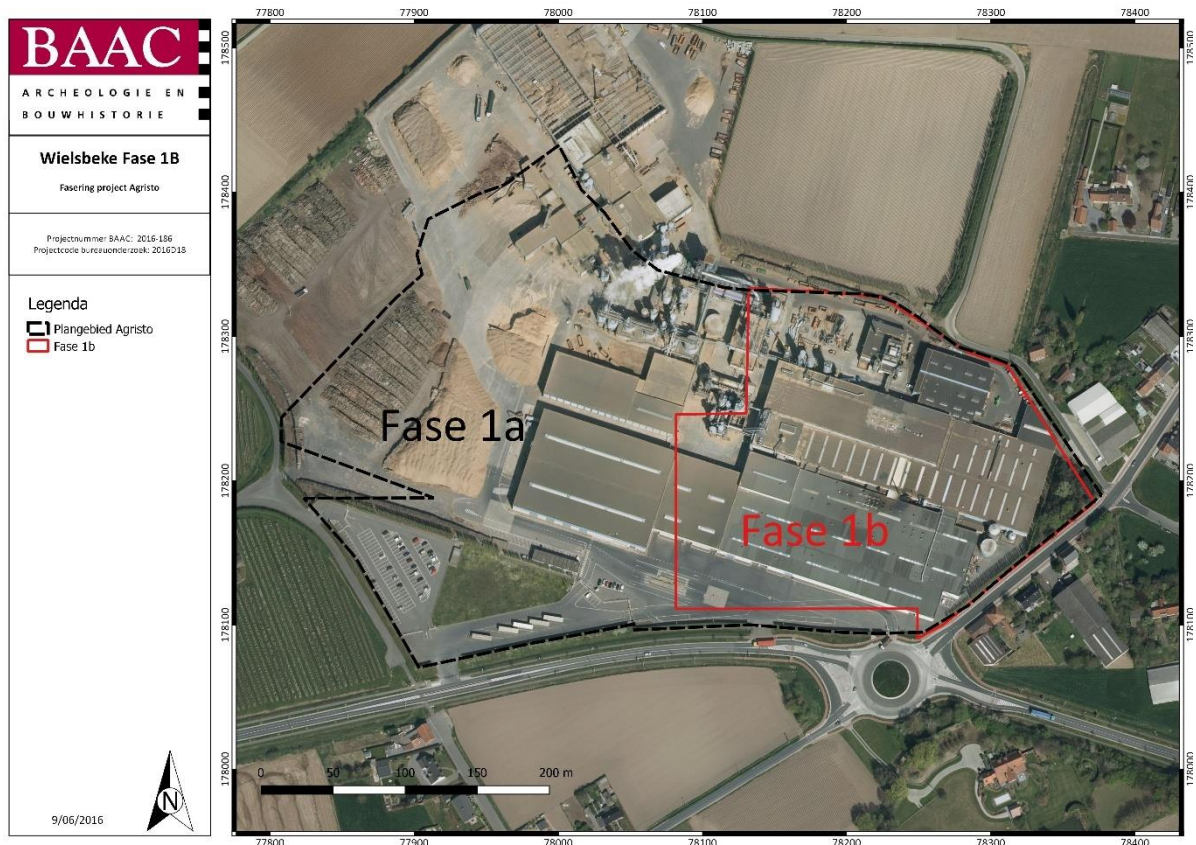
³¹ CORNELIS 2016

voorzien van verharde wegen of parkeerterrein. Het terrein was hiervoor vermoedelijk nog steeds in gebruik als gras- of akkerland. Om de fabrieksgebouwen te plaatsen en de wegen en parkings aan te leggen, zal men het terrein aangepast hebben en vermoedelijk dus afgegraven, genivelleerd en/of opgehoogd. Een deel van de fabrieksgebouwen van Unilin binnen het onderzoeksgebied was onderkelderd, waarbij een diepte van ca. 5m werd verstoord. Een deel van deze gebouwen is op palen gebouwd, deze kunnen een diepte van 12m bereiken. De plannen van de riolering tonen aan dat op verschillende plaatsen doorheen het onderzoeksgebied onder de gebouwen verstoringen zullen ontstaan zijn bij de plaatsing van deze nutsvoorziening. Er zijn bovendien op verschillende locaties ondergrondse tanks voor opslag en septische putten ingegraven.”³²

Over de geplande werken werd het volgende geschreven:

“Binnen het plangebied zal een nieuw fabrieksgebouwencomplex met bijhorende infrastructuur worden opgericht. Hiervoor dienen de huidige fabrieksgebouwen gesloopt en verwijderd te worden. De definitieve bouwaanvraag is op heden nog niet afgewerkt. De nieuwe gebouwen zullen op palen gebouwd worden met een diepte van zeker 12 meter.”³³

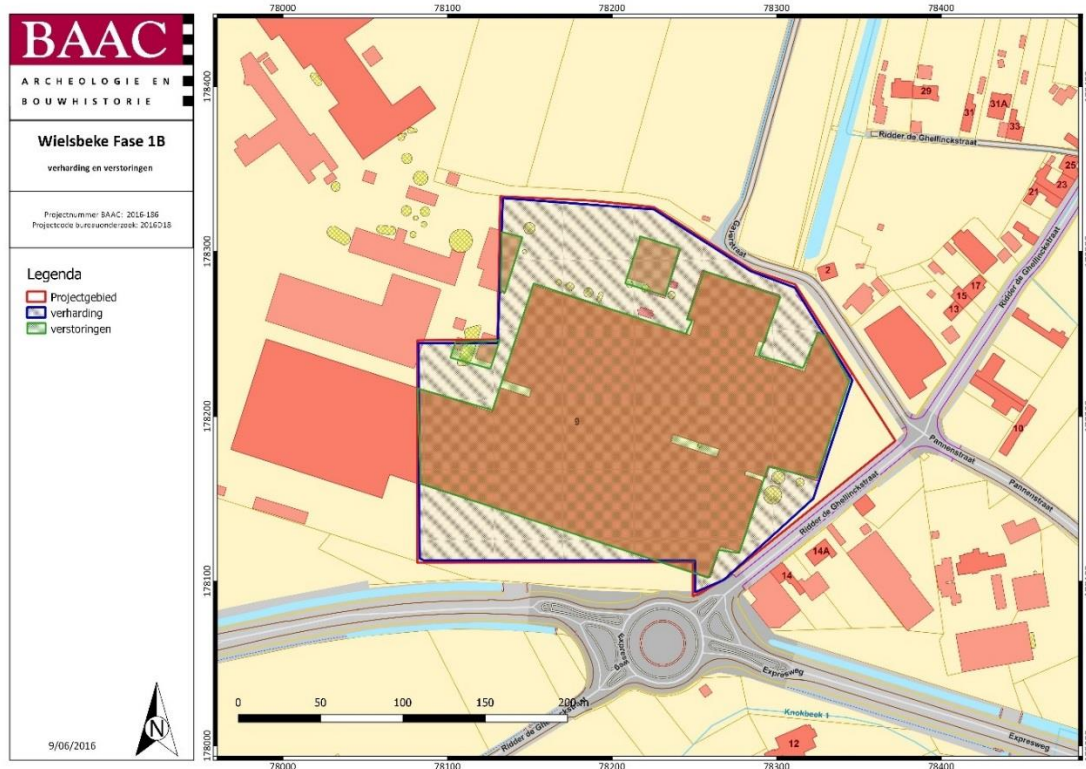
Op basis van het gevoerde onderzoek, met name een bureauonderzoek, werd geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen, gezien het plangebied reeds grotendeels is verstoord door de op dat moment aanwezige fabrieksgebouwen.

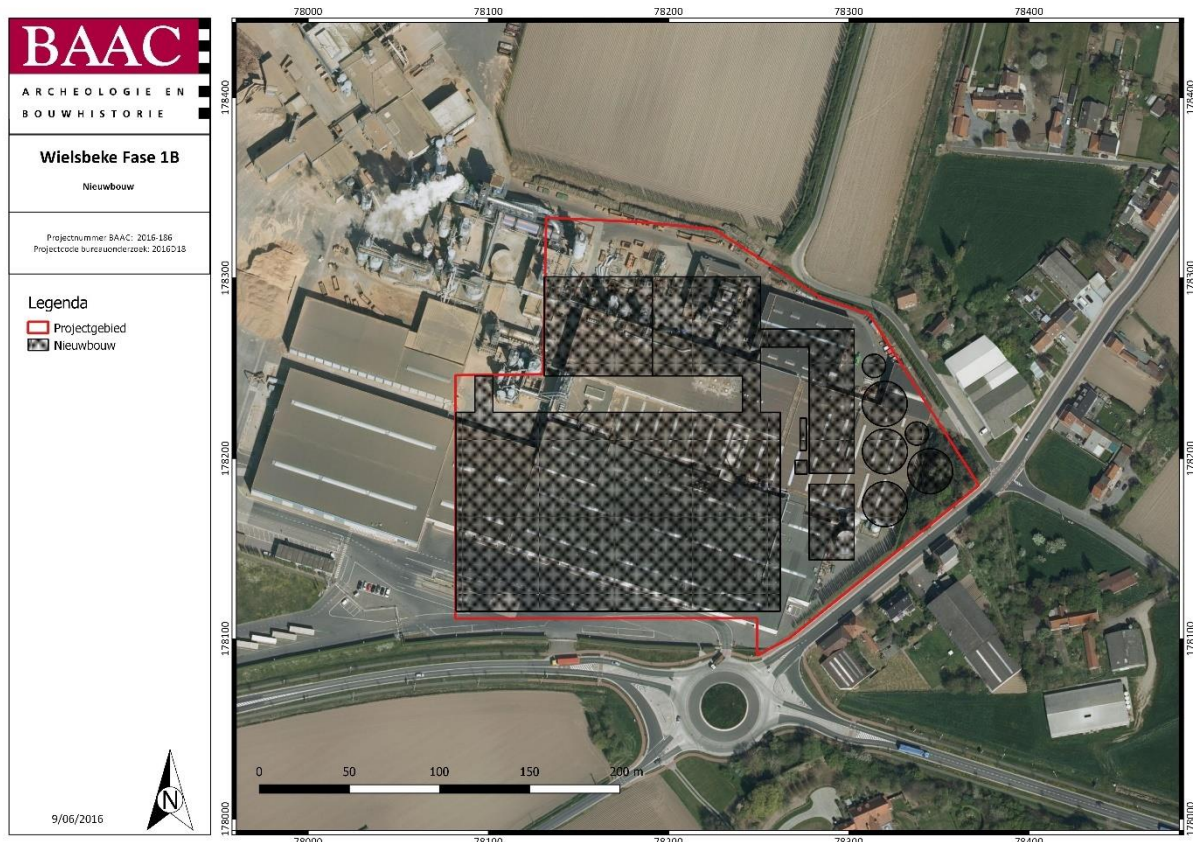
Figuur 6: Zicht op het plangebied (fase 1b) van Archeologienota ID57, met aanduiding van de reeds vergunde stedenbouwkundige aanvraag, fase 1a (uit: CORNELIS 2016)

³² CORNELIS 2016, p.15

³³ CORNELIS 2016, p.16

Figuur 7: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID57, met aanduiding van de bestaande, te slopen gebouwen (uit: CORNELIS 2016)

Figuur 8: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID57, met aanduiding van de geplande situatie (uit: CORNELIS 2016)

Archeologienota ID650³⁴

In september van 2016 schreef BAAC Vlaanderen bvba wederom een archeologienota in functie van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, ditmaal voor de bouw van een waterzuiveringscentrale. De aflijning van het plangebied van deze archeologienota is te zien op Figuur 9.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek dat volgde op het bureauonderzoek en uitgevoerd werd in augustus van 2017 wees het volgende uit:

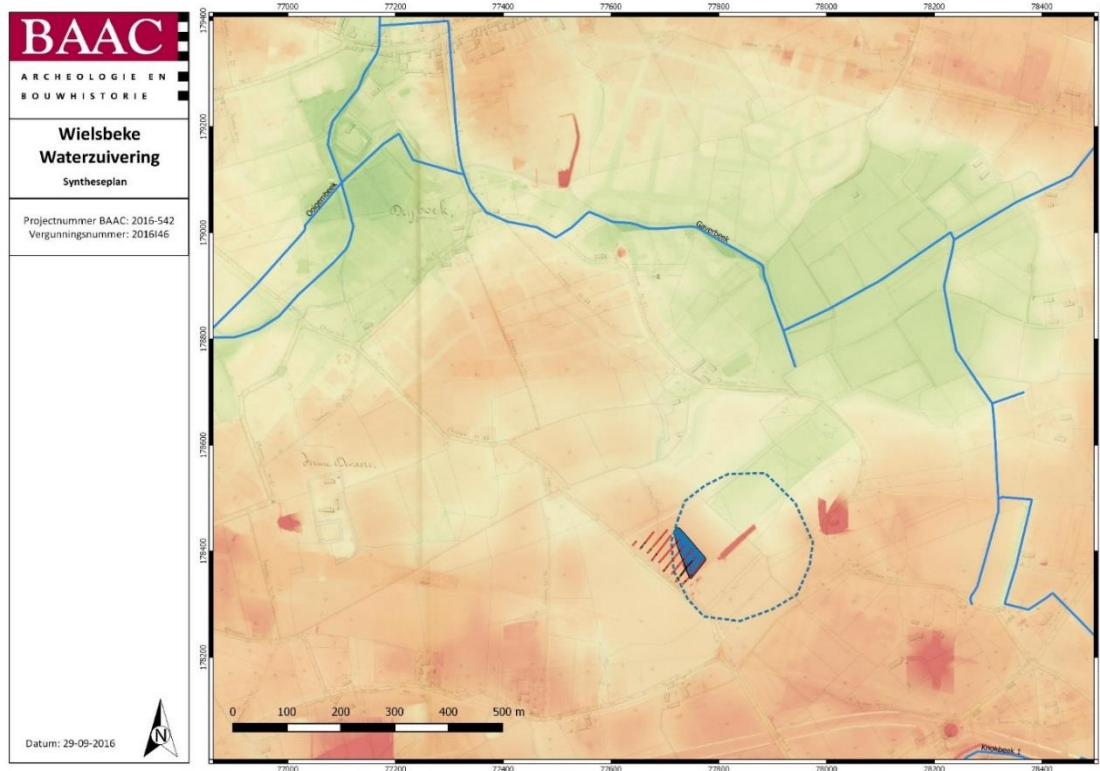
“Hieruit kwamen geen interessante archeologische vondsten aan het licht. Er werden enkel een aantal kuilen en greppels aangetroffen. Slechts één kuil en één greppel zijn mogelijk van middeleeuwse oorsprong. Deze sporen behoren mogelijk tot de rand van een woonerf uit de volle middeleeuwen (1000 tot 1200 n.Chr.). De kern van deze nederzetting – die vrijwel alle interessante elementen van deze nederzetting omvat, zoals woonhuizen, bijgebouwen, waterputten,... - ligt waarschijnlijk net ten oosten van het onderzoeksterrein. Binnen het onderzoeksterrein worden geen bijkomende interessante sporen of structuren gerelateerd aan deze nederzetting verwacht. De andere sporen zijn hoogstwaarschijnlijk te relateren aan recentere percelering, sporen van landbewerking en natuurlijke sporen. Gezien deze sporen geen samenhang vertoonden, erg geïsoleerd lagen van andere archeologische sporen en er bijgevolg moeilijk een interpretatie aan gekoppeld worden, zijn deze sporen niet als archeologisch waardevol bestempeld.”

Over de bodemopbouw werd volgende geschreven:

“De profielen worden aan het oppervlak gekenmerkt door twee of meer lagen die een ca. 25 tot 60 cm dikke bouwvoor vormen (Aap-horizonten). In de meeste gevallen bevindt zich tussen beide echter nog een sterk heterogene menglaag, die door zware bioturbatie en/of ploegactiviteiten is ontstaan (respectievelijk A/C- of A/Cp-horizonten). Deze menglaag kan sterk variëren in dikte maar is meestal ca. 25 cm dik.” “Een groot deel van het oorspronkelijke bodemprofiel is verwijderd bij latere landbouwactiviteiten. In de meeste gevallen is deze aftopping/verstoring tot op de moederbodem gebeurd.”

Het onderzoeksgebied van deze archeologienota werd vervolgens aangeduid als een Gebied Geen Archeologie (GGA).

³⁴ DEMOEN 2016 ; DEMOEN et al. 2017

Figuur 9: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID650, met aanduiding van de vermoede locatie van een nederzetting (uit: DEMOEN et al. 2017)

Archeologienota ID7212³⁵

Bij het begin van 2018 schreef BAAC Vlaanderen bvba een nieuwe archeologienota voor dit plangebied in functie van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de bouw van een uitbreiding van de diepvriesopslag. De aflijning van het plangebied van deze archeologienota is te zien op Figuur 10 (blauwe rechthoek) in combinatie met de ingrepenzones van voorgaande archeologienota's binnen dit projectgebied. De geplande ingrepen voor deze archeologienota bleken binnen de vermoedelijke locatie van de nederzetting te vallen, die afgebakend werd gedurende het vooronderzoek voor archeologienota ID650, waardoor een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd en uitgevoerd.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd in april 2018. De resultaten hiervan wezen het volgende uit:

“Gezien de grootschalige vernietiging van het bodemarchief tijdens recente bodemingrepen, is het onmogelijk na te gaan of de vermoedelijke middeleeuwse nederzetting zich over het onderzoeksterrein uitstrekte. De aangetroffen bodem kan – in tegenstelling tot aangegeven op de bodemkaart – als een OT-bodem geclassificeerd worden.”

“Behalve enkele archeologisch vrijwel irrelevante restanten van extensieve inrichting en exploitatie van het onderzoeksterrein, omvat het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksterrein geen archeologische vindplaatsen. De archeologische waarde van het terrein wordt dan ook erg laag ingeschat.”

³⁵ DEMOEN & SCHEERS 2018

Uit de profielen van het proefsleuvenonderzoek kon dus eveneens voor deze zone bepaald worden dat verstoring van de bodem plaatsvond tot aanzienlijke diepte, waarbij de profielen werden gekenmerkt door ten minste twee tot vier kalkrijke 55 tot 100 cm dikke ophogingspakketten met veel bouw materiaal, puinfragmenten en eventueel bewerkt opgehoogd moederbodem materiaal. De oorspronkelijke zandlemige donkerbruine bouwvoor kwam hieronder voor met een sterk verbrokken uiterlijk, veel moederbodem brokken, baksteenspikkels en ingespoelde humusvlekken van de ophogingspakketten (A/C- of AC-horizont).

Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd wegens het ontbreken van enige waardevolle archeologische vindplaats of ensemble en het bijhorend ontbreken van enig potentieel op kennisvermeerdering.

Figuur 10: Zicht op het plangebied van archeologienota ID7212 (blauwe rechthoek) (DEMOEN & SCHEERS 2018) ten opzichte van eerdere aanvragen en de locatie van de vermoede nederzetting, vastgesteld tijdens het onderzoek van Archeologienota ID650 (obv: CORNELIS 2016 en DEMOEN et al. 2017)

Archeologienota ID8173³⁶

In de zomer van 2018 schreef BAAC Vlaanderen bvba een bijkomende archeologienota voor dit projectgebied in het kader van de geplande aanleg van een groenbuffer aan de rand van het projectgebied. De afbakening van dit plangebied is weergegeven op Figuur 11.

In het kader van deze archeologienota werden een bureaustudie, een terreinbezoek en enkele controleboringen uitgevoerd. Hieruit bleek dat een deel van het plangebied archeologisch potentieel bevatte en dat bij de uitvoering van de geplande werken kenniswinst behaald zou kunnen worden. Een

³⁶ CORNELIS 2018 ID8173

proefsleuvenonderzoek in een deel van het plangebied werd geadviseerd, maar op moment van schrijven van deze archeologienota nog niet uitgevoerd.

Uit het terreinbezoek en de controleboringen bleek dat een deel van het huidige plangebied reeds aanzienlijk verstoord is door aanleg en verplaatsing van kabels en leidingen. Twee controleboringen bevonden zich binnen de contour van het huidige plangebied voor het hoofdgebouw. Het gaat om CB10 en CB12 (Figuur 12).

Er vonden reeds zeer versturende werken plaats in het westelijk deel van het plangebied in de zomer van 2017. Het gaat om de voorziening van een elektriciteitskabine en middenspanningskabels in brede sleuf en de verlegging van de leidingen van De Watergroep onmiddellijk naast de sleuf van de middenspanningskabels. De overige zone van deze werken was duidelijk te onderscheiden op het terrein, aangezien de parking hier een nieuwe asfaltafwerking verkregen had. Deze grens werd opgemeten en loopt tot in het huidige plangebied (Foto 1 tot en met Foto 3 en Figuur 11). Foto's van het verloop van deze werken werden aangeleverd door de opdrachtgever en tonen duidelijk de aanzienlijke verstoring aan (Foto 2-Foto 3).

Een recenter plan met kabels en leidingen werd op navraag opgemaakt door de opdrachtgever (ook zichtbaar op Figuur 11). Dit is nog niet finaal, maar is reeds een zeer goede weergave van de verstoring die de laatste jaren plaatsvond binnen het plangebied. Dit plan werd eveneens in bijlage opgenomen. De grens van deze verstoring kon lokaal ook in het veld opgemeten worden (rode streepjeslijn op Figuur 11).

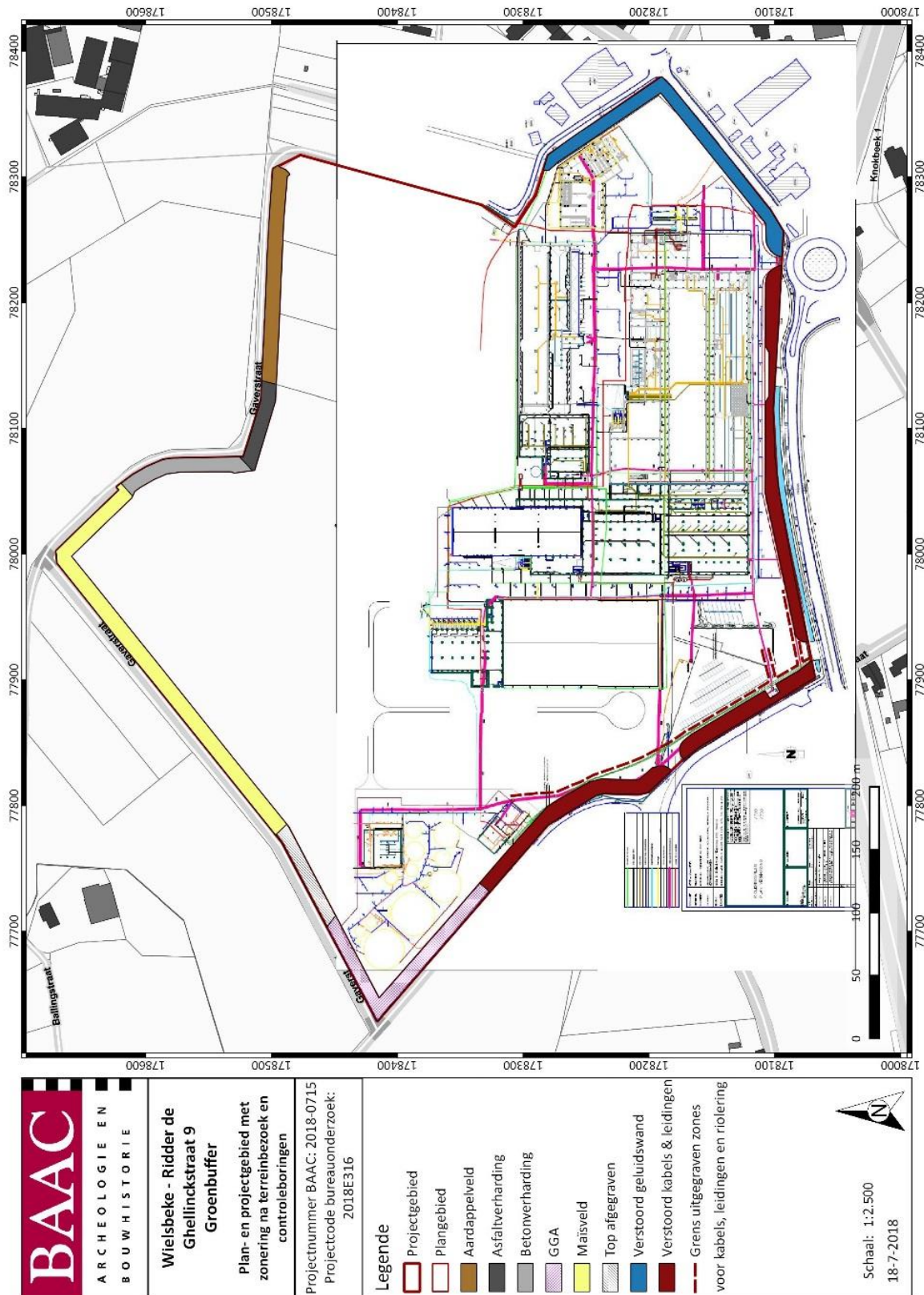
Foto 1: Links: Nieuwe elektriciteitskabine met voorliggende nieuwe asfalt, Rechts: duidelijke grens nieuw asfalt/oud asfalt ter hoogte van de parking. (@BAAC Vlaanderen bvba 12-07-2018)

Foto 2: Opbraak van de parking en verstoring van de bodem voor de aanleg van de middenspanningskabels. (©Agristo juni-juli 2017)

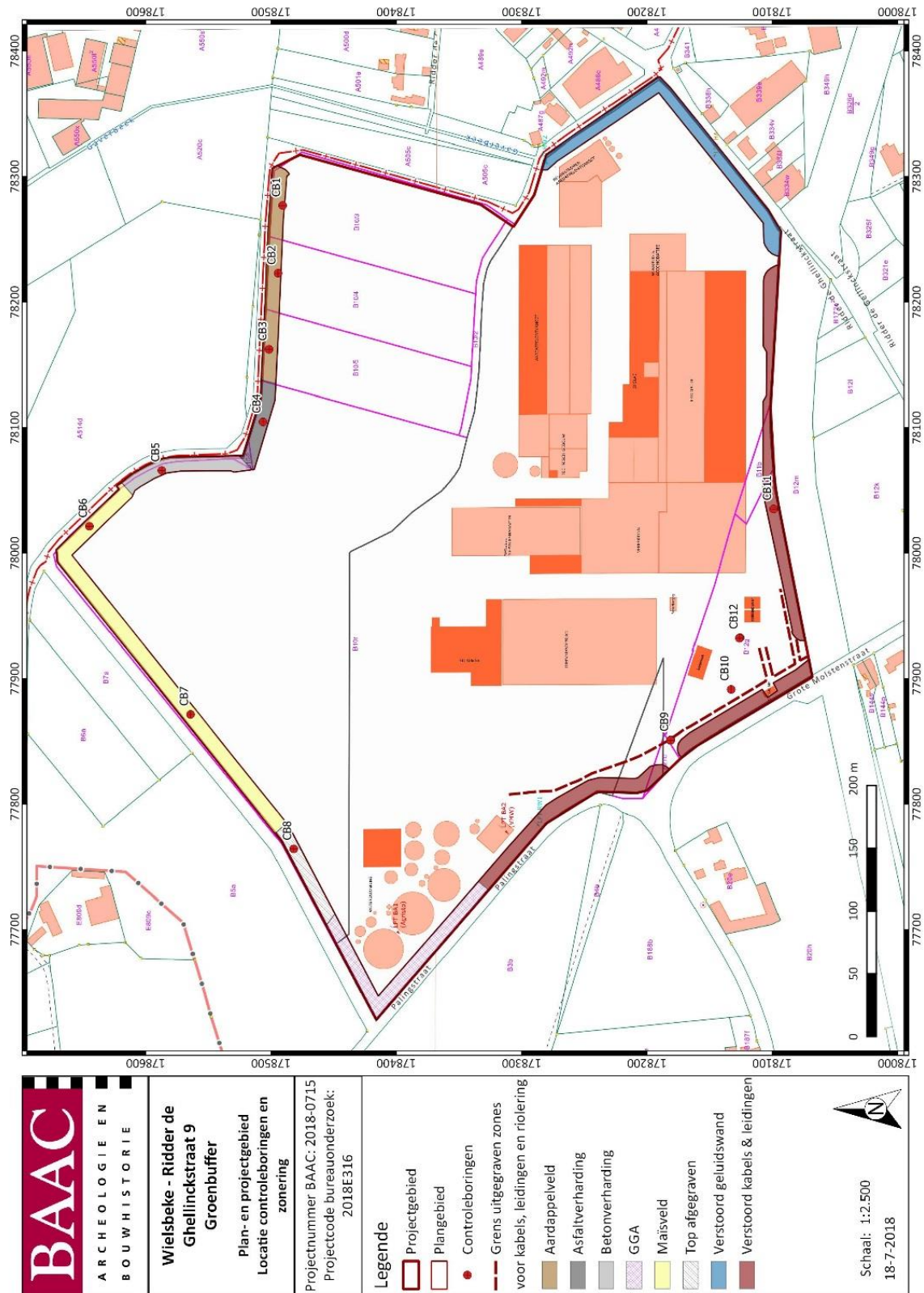
Foto 3: Opbraak van de parking en verstoring van de bodem voor de verlegging van de waterleiding. (©Agristo juni-juli 2017)

Figuur 11: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID 8173 voor de Groenbuffers met weergave van kabels- en leidingenplan en aanduiding van zonering resulterend uit het terreinbezoek en de controleboringen. (uit: CORNELIS 2018)³⁷

³⁷ CORNELIS 2018 Plan 22

Controleboring 10 werd oorspronkelijk ingepland binnen de groenbuffer ter hoogte van de bestaande parking. Deze diende omwille van de aanwezige data- en middenspanningskabels en leidingen verplaatst te worden naar het centrum van de parking, waardoor deze binnen het huidige plangebied valt. De asfalt is 10 cm dik met onderliggend 40 cm steenslag en geotextiel. Vervolgens werden verschillende natuurlijke horizonten aangeboord. De eerste bevond zich op 50 cm onder het maaiveld. De eerste natuurlijke horizonten zijn meer zandig, terwijl op 120 cm onder het maaiveld een lemiger horizont aanwezig was en op 125 zelfs een eerder kleiige horizont. Deze boring kan als representatief beschouwd worden voor de rest van de parkeerzone. Controleboring 12 werd door middel van een profiel geregistreerd en bevindt zich naast de huidige parking, eveneens binnen het huidige plangebied, in een zone die potentieel nog onverstoord was gebleven (op basis van orthofoto's en gekende voorgaande werken). Wegens een toplaag met vele bakstenen, keien en steenslag werd besloten een smalle sleuf met de kraan te graven op deze locatie voor een profielregistratie. Op deze plaats zou dan mogelijk de oorspronkelijke bodemopbouw in deze zone van het plangebied bekeken kunnen worden. Hier bleek de bodem verstoord tot ca. 45 cm onder het maaiveld, waarbij een laag met bouwpuin een zeer verrommelde Ap-horizont afdekt. Op ca. 78 cm onder het maaiveld werd de C-horizont aangesneden.

Figuur 12: Boorlocatiekaart en zonering (uit: CORNELIS 2018)³⁸

³⁸ CORNELIS 2018 Plan 24

1.4 Besluit

1.4.1 Datering en interpretatie

Het projectgebied is op historische kaarten vooral afgebeeld als akker- of grasland. Tot in de 20^e eeuw kende het projectgebied vermoedelijk een stabiel bodemgebruik, waarbij weinig verstoring plaatsvond. Binnen de geplande ingrepen bevindt zich mogelijk wel een voormalige weg.

Binnen het plangebied gebeurden vanaf het midden van de 20^e eeuw vele ingrepen die de bodemopbouw in diverse mate verstoorden. Er werd verharding aangelegd en afgebroken en kabels en leidingen voorzien en verplaatst. Deze werken verstoorden de bodemopbouw tot grote diepte. Een deel van het projectgebied blijkt op basis van historische gegevens ongeroerd. Controleboringen, uitgevoerd in het kader van de opstelling van een archeologienota voor een andere omgevingsvergunningsaanvraag, toonden de verstoring door de huidige parking en aanleg van het terrein aan ter hoogte van het huidige plangebied, waarbij de verstoring ter hoogte van de parking ca. 50 cm bedraagt en deze ter hoogte van het braakliggend, vrijwel ongeroerd deel van het plangebied ca. 45 cm.

1.4.2 Archeologische verwachting

Een analyse van de uit de Centraal Archeologische Inventaris gekende archeologische resten in de omgeving leverde vooral gekende gegevens op in de ruimere omgeving rond het onderzoeksgebied. Het gaat hier om enkele steentijd- en ijzertijdartefacten, Romeinse brandrestengraven, late ijzertijd tot vroeg-Romeinse bewoningssporen en middeleeuwse artefacten en bewoningssporen. Verderop, ca. 1,5 km verwijderd van het onderzoeksgebied, werden enkele losse vondsten uit de steentijd, metaaltijden en de Romeinse periode aangetroffen. In de ruimere omgeving, binnen een straal van 2 km vanaf het onderzoeksgebied, bevinden zich nog enkele gekende archeologische resten. Het gaat hier veelal om losse vondsten uit diverse periodes en enkele indicatoren van sites met walgracht op basis van cartografische gegevens.

Eerder onderzoek binnen het projectgebied leverde enkele archeologische sporen op, waarbij een vermoedelijke site aanwezig zou kunnen zijn. Echter de kern van de site wordt op een andere locatie verwacht dan binnen het onderhavig plangebied. Ander onderzoek in de omgeving van het plangebied leverde wel bijzondere resultaten op, echter deze werden slechts algemeen gepubliceerd. Een site aan de Vaartstraat ten westen van het plangebied leverde nederzettingssporen op uit de 1ste eeuw v.C., losse steentijdvondsten en sporen uit het neolithicum.³⁹

Aangezien de verwachting op intact bewaarde steentijdsites niet bijzonder is, wordt de archeologische verwachting hierop voor de geplande ingreep erg laag ingeschat. In de ruime omgeving werden wel enkele prospectievondsten gedaan, maar concrete aanwijzingen – uit geografische, geologische en landschappelijke bronnen - voor de aanwezigheid van intacte vuursteenconcentraties ontbreken. Op basis van de controleboringen die reeds uitgevoerd werden ter hoogte van het huidige plangebied bleek bovendien dat de oorspronkelijke bouwvoor reeds afgegraven werd, m.n. ter hoogte van de parking, of sterk verrommeld blijkt, t.h.v. het braakliggend terrein. Er worden bijgevolg geen intact bewaarde steentijdsites verwacht binnen het plangebied.

Het bureauonderzoek, op basis van landschap, bodem en archeologische waarden in de omgeving, schat de kans op bewaarde archeologische resten gunstig in. Deze verwachting is echter matig te noemen wanneer we het in het projectgebied uitgevoerde archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven in beschouwing nemen:

³⁹ HOORNE 2006 ; HOORNE & DE CLERCQ 2008

- Gedurende het proefsleuvenonderzoek in 2016-2017 voor archeologienota ID650 in het kader van de bouw van een waterzuiveringscentrale trof men slechts enkele waardevolle archeologische sporen, die mogelijk behoorden tot de rand van een woonerf uit de volle middeleeuwen. De overige aangetroffen sporen werden als weinig waardevol beschouwd. Er werd vermoed dat de middeleeuwse bewoningskern meer oostelijk gelegen was in het projectgebied. Het archeologisch relevante niveau lag hier op gemiddeld 60-110 cm onder het maaiveld. Een groot deel van het oorspronkelijke bodemprofiel bleek echter verwijderd door landbouwactiviteiten. In de meeste gevallen bleek ter hoogte van dit plangebied dat de aftopping/verstoring tot op de moederbodem gebeurde.
- In 2018 werden ter hoogte van de vermoedelijke kern van de nederzetting geen relevante sporen aangetroffen. Bij dit proefsleuvenonderzoek voor archeologienota ID7212 bleek een deel van het plangebied zelfs zeer diep verstoord (1,7 – 1,9 m), waarbij het archeologisch relevante niveau volledig weggegraven was. Het archeologisch niveau was hier gelegen op ca. 0,9 – 1,1 m onder het maaiveld. Door de intense bouwactiviteit kon dit plangebied bijgevolg als grotendeels verstoord en/of opgehoogd beschouwd worden.

Het onderzoek in 2018 door middel van terreinbezoek en controleboringen, in het kader van een archeologienota voor de geplande groenbuffers (ID8173), leverde eveneens relevante gegevens voor het huidige plangebied. Een deel van het plangebied bleek na terreinbezoek volledig verstoord door de aanleg en latere verplaatsing van kabels en leidingen. Controleboringen wezen op een verstoring van 50 cm ter hoogte van de parking (controleboring 10) en 45 cm (controleboring 12). Ter hoogte van deze laatste controleboring werd nog een verrommelde oorspronkelijke Ap-horizont onder de ophogings-/verstoringsslaag aangetroffen met de moederbodem op ca. 78 cm onder het maaiveld. Mogelijk zijn aanwezige sporen bijgevolg alsnog in een deel van het plangebied volledig intact gebleven. Onder de huidige parking zouden potentieel aanwezige sporen mogelijk reeds afgetopt zijn. Wanneer we dit onderzoek binnen het project- en plangebied in beschouwing nemen, dient rekening gehouden te worden met verstoring van de bovenste lagen van het bodemprofiel. Onder de verharding van de parking en de ophogingslaag (Au-horizont) kunnen nog relevante archeologische waarden aanwezig zijn.

Samenvattend kan gesteld worden dat een deel van de huidige parking reeds zeer diepgaand verstoord werd bij de verplaatsing van kabels en leidingen. Hier worden geen archeologische waarden meer verwacht aanwezig te zijn (ca. 1644 m² van het plangebied). De archeologische verwachting voor het resterende deel van het plangebied is middelhoog, waarbij ter hoogte van de parking de eventueel aanwezige sporen mogelijk afgetopt zijn (ca. 6247 m²) en ter hoogte van het braakliggend deel mogelijk intact (ca. 1525 m²). Deze zones zijn weergegeven op de synthesekaart van het project- en plangebied, die de kadasterkaart weergeeft, met een aanduiding van geplande werken en de gekende verstoring (Plan 22). De zones met archeologisch potentieel, zijnde deze met middelhoge verwachting, worden afgebeeld op het adviesplan (Plan 23).

1.4.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Het potentieel op kennisvermeerdering wordt bepaald door de impact van de geplande ingreep op de verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. De geplande ingreep bestaat uit de bouw van een nieuw hoofdkantoor met ondergrondse parkeergelegenheid. De onmiddellijke omgeving rond het gebouw wordt eveneens heraangelegd. Bijna het volledige plangebied zal bijgevolg tot ca. 4 m onder het huidige maaiveld vergraven worden. Hierbij worden eventueel aanwezige archeologische waarden, die binnen het grootste deel van het plangebied minstens gedeeltelijk intact zouden kunnen zijn, volledig verstoord en weggegraven.

Het potentieel op kennisvermeerdering in de afgebakende advieszone met middelhoge archeologische verwachting is bijgevolg groot. Verder onderzoek binnen deze zone kan bijgevolg leiden tot relevante kennisvermeerdering voor het project- en plangebied en zijn omgeving. De advieszone van ca. 7773 m² werd afgebakend op basis van de archeologische verwachting, gekende verstoring en geplande ingrepen en wordt weergegeven op het adviesplan (Plan 23).

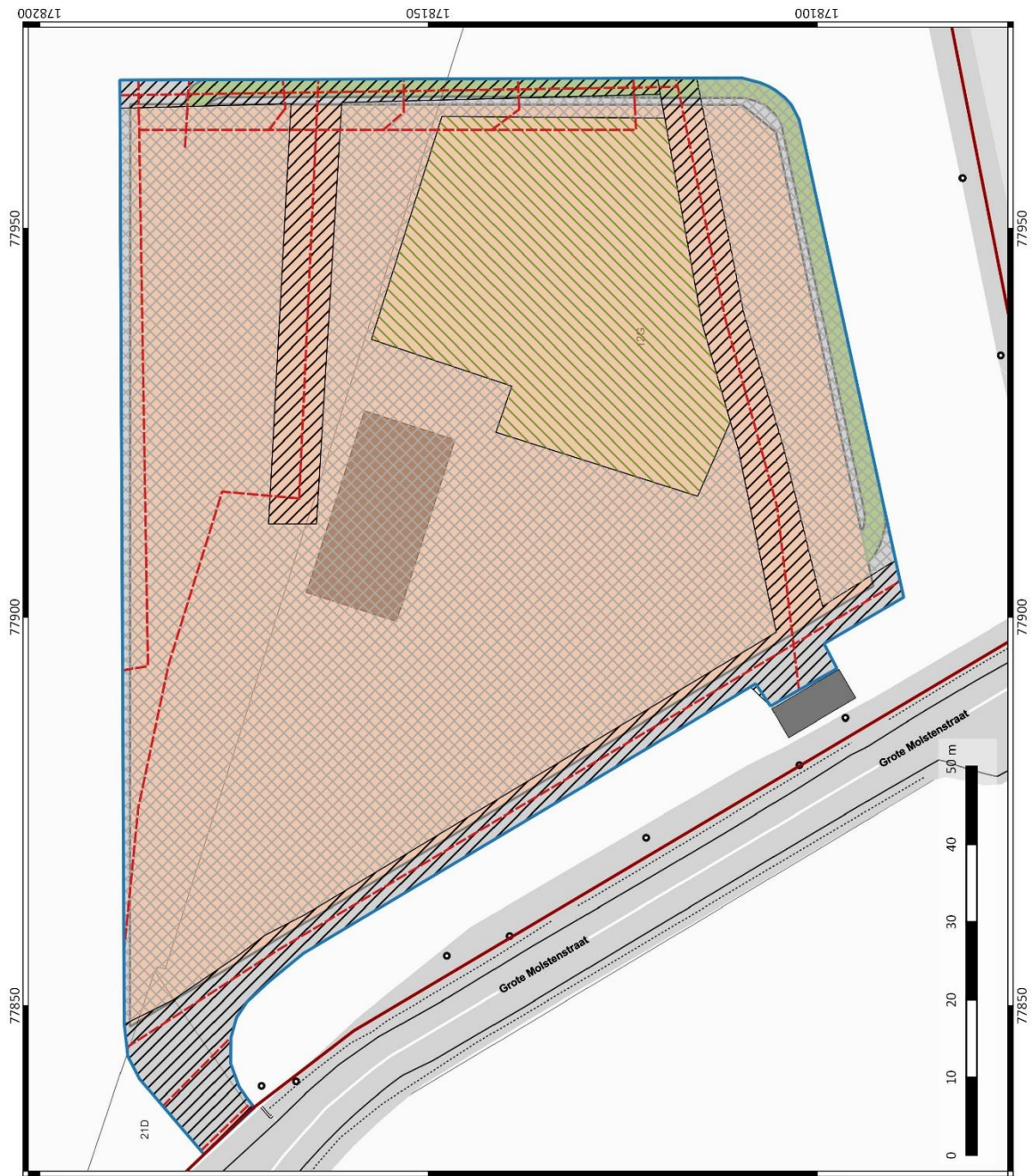
1.4.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van de beslissingsboom (Figuur 13) komen we tot volgende conclusie:

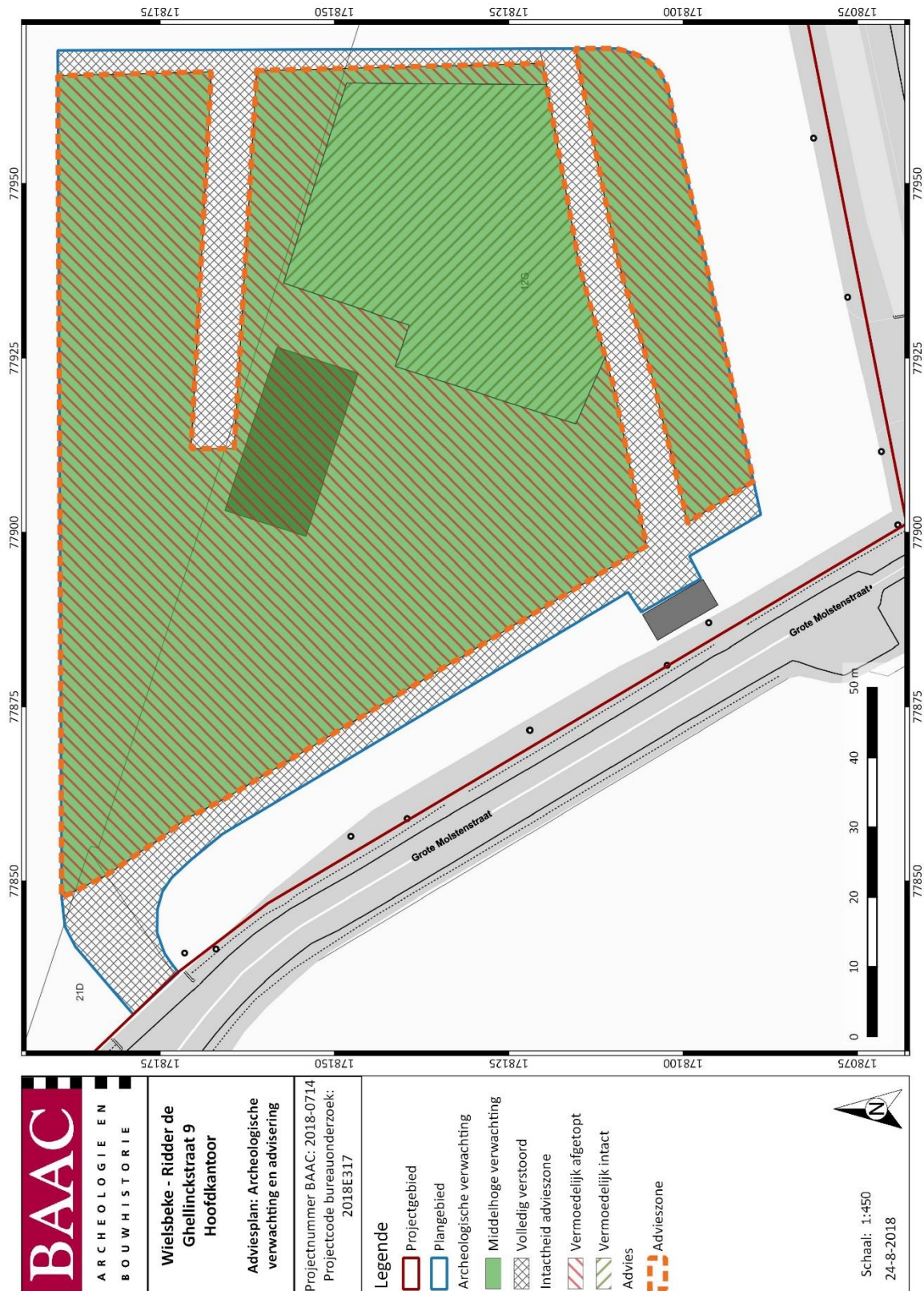
- Voldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site? Nee.
- Voldoende informatie over het kennispotentieel? Ja.
- Is er potentieel op kennisvermeerdering? Ja. Er is kennispotentieel te behalen in de advieszone (Plan 23).
- Behoud in situ is niet mogelijk en er kan nog geen plan opgesteld worden voor een opgraving.

➔ Verder vooronderzoek noodzakelijk

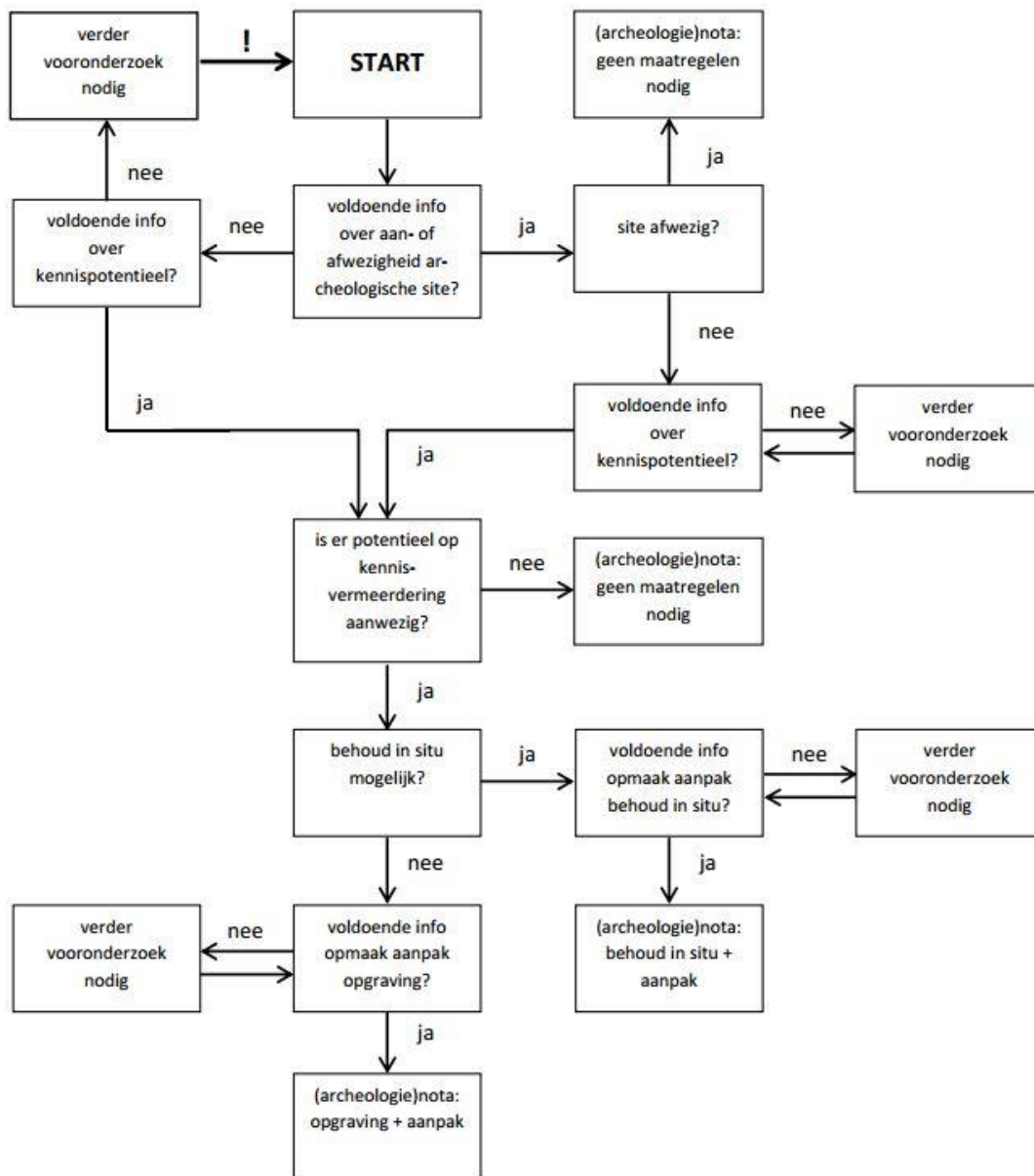
Verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven is noodzakelijk. Deze zullen binnen de advieszone uitgevoerd moeten worden in uitgesteld traject, wegens het huidige gebruik van het plangebied als parking, kantoor- en opslagzone. Een motivatie van de keuze en een beschrijving van de uitvoeringswijze worden beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

Plan 22: Synthesepan van het project- en plangebied op de kadaarterkaart met aanduiding van geplande werken, archeologische verwachting en bijhorende beschrijving van de zones (1:2500, digitaal, 24-8-2018)

Plan 23: Adviesplan met weergave van het plangebied met zones archeologische verwachting, mate van verwachte intactheid van de advieszone en afbakening van de totale advieszone (1:450, digitaal, 24-8-2018)

Figuur 13: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.⁴⁰

⁴⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017, fig.3.

2 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Het projectgebied bestaat uit een groot industriegebied, waarbinnen diverse ingrepen uitgevoerd worden. Het plangebied van deze archeologienota bestaat uit de zone voor de bouw van een hoofdkantoor en omvat slechts een klein aandeel van het projectgebied. Dit hoofdkantoor zal in het zuidwesten van het projectgebied aangelegd worden en omvat de aanleg van een ondergrondse parkeergarage en bovenliggend hoofdkantoor met meerdere verdieping. De onmiddellijke omgeving rond het gebouw wordt eveneens heraangelegd.

Voor de opstelling van deze archeologienota werd gebruik gemaakt van geografische, geologische, historische en archeologische bronnen. Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat binnen het projectgebied vanaf het midden van de 20^e eeuw vele ingrepen plaatsvonden die de bodemopbouw in diverse mate verstoorden. In het plangebied zelf werd een groot deel voorzien van verharding voor parkeergelegenheid en kantoor- en opslagruimte. Op basis van een terreinbezoek en controleboringen dat uitgevoerd werd in het kader van een andere archeologienota binnen het projectgebied kon vastgesteld worden dat een klein deel van het huidige plangebied volledig verstoord werd door voorgaande ingrepen. Het overige deel, de advieszone, krijgt een middelhoge archeologische verwachting toegeschreven, waarbij verwacht wordt dat eventueel aanwezige sporen minstens gedeeltelijk intact zouden aanwezig kunnen zijn onder de bestaande verharding of ophoging.

Het potentieel op kennisvermeerdering binnen de geplande ingreep voor de bouw van een nieuw hoofdkantoor met ondergrondse parkeergelegenheid is groot. Resultaten uit verder onderzoek in de advieszone kunnen immers een meerwaarde betekenen voor het project- en plangebied en zijn omgeving, aangezien de gekende data eerder schaars is.

Er wordt dan ook een vervolgonderzoek geadviseerd binnen de zones met middelhoge archeologische verwachting (de advieszone). De keuze voor de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek wordt gemotiveerd in het programma van maatregelen van deze archeologienota, waar eveneens de methodiek wordt beschreven.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Uitsnede grondplan niveau 0, gelijkvloers	10
Figuur 2: Uitsnede grondplan niveau -1, ondergrondse parking	10
Figuur 3: Uitsnede van de gevelsede van de westgevel met weergave van 0-pas en dieptegegevens van de ondergrondse parking en funderingsdikte	11
Figuur 4: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart (1:200.000) betreffende het plangebied	17
Figuur 5: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:50.000 voor wat betreft het onderzoeksgebied.	18
Figuur 6: Zicht op het plangebied (fase 1b) van Archeologienota ID57, met aanduiding van de reeds vergunde stedenbouwkundige aanvraag, fase 1a (uit: CORNELIS 2016)	33
Figuur 7: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID57, met aanduiding van de bestaande, te slopen gebouwen (uit: CORNELIS 2016)	34
Figuur 8: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID57, met aanduiding van de geplande situatie (uit: CORNELIS 2016)	34
Figuur 9: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID650, met aanduiding van de vermoede locatie van een nederzetting (uit: DEMOEN et al. 2017)	36
Figuur 10: Zicht op het plangebied van archeologienota ID7212 (blauwe rechthoek) (DEMOEN & SCHEERS 2018) ten opzichte van eerdere aanvragen en de locatie van de vermoede nederzetting, vastgesteld tijdens het onderzoek van Archeologienota ID650 (obv: CORNELIS 2016 en DEMOEN et al. 2017)	37
Figuur 11: Zicht op het plangebied van Archeologienota ID 8173 voor de Groenbuffers met weergave van kabels- en leidingenplan en aanduiding van zonering resulterend uit het terreinbezoek en de controleboringen. (uit: CORNELIS 2018)	40
Figuur 12: Boorlocatiekaart en zonering (uit: CORNELIS 2018)	42
Figuur 13: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek	48

4 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het project- en plangebied.	29
---	----

5 Plannenlijst

Plan 1: Project- en plangebied op topografische kaart (1:8000, digitaal, 6-6-2018)	2
Plan 2: Project- en plangebied op kadasterkaart (GRB) (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	3
Plan 3: Project- en plangebied op GRB met GGA (gebieden waar geen archeologie meer te verwachten valt) (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	5
Plan 4: Weergave van het project- en plangebied (geplande ingrepen) met een weergave van de huidige situatie (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	6
Plan 5: Projectgebied op meest recente orthofoto met aanduiding van gekende verstoring binnen de contour van de geplande ingreep (plangebied) (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	7
Plan 6: Projectgebied met contour van toekomstige inplanting (plangebied) op orthofoto (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	8
Plan 7: Schematische weergave van de geplande werken in het plangebied (1:1000, digitaal, 29-5-2018)	9
Plan 8: Project- en plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM), ingezoomd (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	14
Plan 9: Project- en plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM), overzicht (1:12000, digitaal, 6-6-2018)	15
Plan 10: Project- en plangebied op de Tertiairgeologische kaart (1:12000, digitaal, 6-6-2018)	16
Plan 11: Project- en plangebied op de Quartairgeologische kaart schaal 1:200.000 (1:12000, digitaal, 6-6-2018)	17
Plan 12: Project- en plangebied op de Quartairgeologische kaart schaal 1:50.000 (1:12000, digitaal, 6-6-2018)	18
Plan 13: Project- en plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	19
Plan 14: Boven het project- en plangebied op de Ferrariskaart (1771-1778) en onder op de Vandermaelenkaart (1840) (beiden 1:8000, digitaal, 6-6-2018)	22
Plan 15: Boven het project- en plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1840) en onder op de Poppkaart (1842-1879) (beiden 1:3000, digitaal, 6-6-2018)	23

Plan 16: Boven het project- en plangebied op de topografische kaart van 1939 en onder op deze van 1969 (beiden 1:2500, digitaal, 6-6-2018).....	24
Plan 17: Boven het project- en plangebied op de orthofoto van 1971 en onder op deze van 1979-1990 (beiden 1:2500, digitaal, 6-6-2018)	26
Plan 18: Boven het project- en plangebied op de orthofoto van 2000-2003 en onder op deze van 2005-2007 (beiden 1:2500, digitaal, 6-6-2018).....	27
Plan 19: Project- en plangebied op de orthofoto van 2008-2011 en onder op deze van 2013-2015 (beiden 1:2500, digitaal, 6-6-2018)	28
Plan 20: Project- en plangebied en omgeving op de CAI-kaart (1:14000, digitaal, 6-6-2018)	31
Plan 21: Project- en plangebied met aanduiding van locaties met bekrachtigde archeologienota's (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	32
Plan 22: Synthesepan van het project- en plangebied op de meest recente orthofoto met aanduiding van geplande werken, archeologische verwachting en bijhorende beschrijving van de zones (1:2500, digitaal, 6-6-2018)	46

6 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2018. Geoportaal. Available at:
<https://geo.onroendergoed.be>.

AGIV, 2018a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemkaart.

AGIV, 2018b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2018c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at:
<http://www.geopunt.be>.

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

BOGEMANS, F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart van Vlaanderen, kaartblad 29, Kortrijk, schaal 1/50 000. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie*, Brussel.

CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroendergoed.be/>.

CARTESIUS, 2018. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.

CORNELIS, L., 2018. *Archeologienota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, Groenbuffers. BAAC Vlaanderen Rapport 848*, Mariakerke-Gent. Available at:
<https://loket.onroendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8173>.

CORNELIS, L., 2016. *Archeologienota zonder ingreep in de bodem - Wielsbeke, Agristo Fase 1A en 1B*, Gent (Mariakerke).

- DEMOEN, D., 2016. *Archeologienota met ingreep in de bodem Wielsbeke, Agristo Waterzuivering, BAAC Vlaanderen Rapport 268*, Gent (Mariakerke).
- DEMOEN, D. et al., 2017. *Archeologienota Wielsbeke – Agristo Waterzuivering. Deel II: Verslag van Resultaten*, Gent.
- DEMOEN, D. & SCHEERS, A.J., 2018. *Archeologienota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat. BAAC Vlaanderen Rapport 625*, Gent (Mariakerke). Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7212>.
- DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018d. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- IOE, 2018. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2018. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G., 1997. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 21 Tielt*, Gent.

7 Bijlagen

- Grondplannen geplande ingreep